

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77
 Str. Baron L. Pop 10
 SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77
 Éjjeli telefon (nyomda) 2-02
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 Egész évre 1150 Lei
 Félévre 600
 Negyedévre 320
 Egy óra 110
 X. évfolyam * 10. szám
 1929. január 12. szombat
 * 1929. év Tébét 29 *

UJ KELET

DSZÉD POLITIKAI NAPILAP

Belgrád is, Róma is . . .

Nincs még veszte az egyetértés lehetősége a földön: — ezt mindenki elhiheti, aki olvasta Belgrád bizonygatását, mely szerint ami ott történik, az nem fascizmus — és aki ezzel szemben Róma tiltakozását is olvasta, hogy t. i. a jugoszláv diktatúra nem azonos a Mussolini fascizmusával.

Róma azt állítja, hogy más az, ha egy király csinál diktatúrát és más az, ha Mussolini csinálja. Persze, persze, hogy más, hiszen Mussolini a „népért” csinálja, a jugoszláv király pedig önmagáért.

Milyen könnyű volna a megtévesztés a jó polgár számára, ha az ember természetében nem volna benne eredendően a kétkedésre való hajlandóság, ha az analízis hideg fényénél nem volna látható a látszat eleven husa mögött meghúzódó lényeg-csontváz.

De látható, nagyon is látható. És látni csaknem annyi, mint megismerni. E megismerés elsősorban arra világít rá, hogy amiként Mussolini is mindig a „népre” hivatkozva csinálta és csinálja a maga diktatúráját, azonképen a jugoszláv király proklamációja is a „meggyőzött nép” nevében állapítja meg, hogy minden jog eredendő forrása ő maga, a király, aki számára viszont ezt a forrást a szauronyok hegye fakasztja.

Milyenestére esodálatos, hogy minden diktatúra, a Primo de Riverától Alekszander király diktatúrájáig — mind-mind a népre hivatkozik s legyen bármily népellenes intézkedéseiben, — sohasem hagyja figyelmen kívül a népre való hivatkozás tetszetős frazízeit.

Kétségtelen, hogy a diktatúrák fejei részéről történő minden hivatkozás a népközpontú és a népszükségletekre, — egyúgy hipokrizis, mint ama ugynevezett demokratikus kormányzatok hipokrizise, amelyek parlamentáris eszközökkel csinálnak leplezett diktatórikus politikát és egy netán rossz és helytelen többségi akaratot oktrojálnak rá a képviselőlet nélkül maradt, de szellemi és morális értekezés netán magasabbrendű kisebbségre, illetőleg kisebbségekre.

Mussolini sajtója azzal indokolja a fascizmus diktatúrájának jobb és helyesebb voltát, hogy a fascizmus tömegmozgalom volt, — tömeg akaratát fejezte ki, míg a jugoszláv diktatúra csak dinasztikus érdekeket szolgál. Nem kell tulzott monarchikus érzésének lenni ahhoz, hogy bárki megállapítsa: ez a Mussolini-féle diszfunkció tulzás és szemfényvesztés s a valóságban semmi gyökere sincs. A fascizmust leszerelt tiszták és kétes értékű elemek elszántsága és vakmerősége teremtetten meg az egész világ tudja, hogy a fascizmus ma is és mindig — az olasz nép egy igen kis hányadának akaratát fejezte és fejezi ki.

Mussolini minden gesztusa a cézár és az autokrata uralkodó gesztusa: — az olasz királynak semmi befolyása nincs az ügyek menetére. Csak a történelmi céger változott, egyébként Mussolini is elmondhatja XVI. Lajossal, hogy „az állam én vagyok”. A fascista nagytanác, a fascista parlament nem jelent többet és nem jelent kevesebbet, mint az autokrata uralkodók udvari népsége és katonasága, intim tanácsadói, vagy mint a kamarillák besugói és mindenre kész végrehajtó-szervei.

Eppen ezért különös és szinte érthetetlen az az ideges tiltakozás, amellyel

Mussolini sajtója a jugoszláv diktatúrával való összehasonlítás ellen tiltakozik. Hiszen mindkét diktatúra feltétlenül meggyezést mutat abban, hogy egy „magasabbrendű cél” érdekében veszi igénybe a machiavellizmus brutális eszközeit s egyik sem hajlandó elismerni, hogy még eszközök brutális sa sebeket oszt, életekbe és sorsokba tép bele keservesen, addig „magasabbrendű céljait” érteke — enyhén szólva — problematikus.

Nagyon sok diktatúra esett már ilyen tévedésbe s a történelem igazolása szerint sohasem a nagy célok kerültek ki győzelmesen a diktatúrák tüzes kohójából, hanem a népek szíve, teste és lelke betegedett bele a kiméletlen eszközök al-

kalmazásába.

S itt érkezünk el a diktátorok és a diktatúrák lélektanának olyan közös vonásaihoz, melyek alig engedik meg a különbségtételt a jugoszláv, vagy a fascista diktatúra között. Minden diktatúra, amely nem az egész nép közvetlen és elemektáris akaratából jött létre, mint az a francia forradalom első, elfajultság nélküli korszakában történt, — csak a diktátorok erőszakos hajlamait és közvetlen környezetük hasonló ösztöneit juttatta érvényre, anélkül, hogy ama bizonyos „nagy célok” a mindig tanúságul hívott vagy idézett nép javára való suhtak volna meg.

A „nagy célok” az illető diktátorok egyéni, önös céljainak bizonyultak és csak saját önzésük optikai csalódása — annyi emberi tévedés és szenvedély titokzatos és érthetetlennek látszó mozga-

tója — hitette el velük, hogy egyéni céljaik egyenlőké a népek céljaival.

Ez az optikai csalódás épügy jellemzi a fascista, mint a jugoszláv diktatúra hatalmasait. Formaságokban, kosztümizálás tekintetében lehetnek az olasz fascista és a jugoszláv dinasztikus-katonai diktatúra között eltérések, lehetnek felfüggetlenség és a történelmi jelentőség tekintetében is különbözőségeik, — ám lényegben mégis egyek ők: egyek abban, hogy a népek egésze ellenében egy töredék érdekeit védelmezik, azoknak érdekeit rendszerint, akik a diktatúra hatalmi és különböző előnyöket jelentő szolgálatában saját hatalmi és materialis előnyeiket biztosítják. Es ezért vannak a mai európai diktatúrák a mulandóság legszomorúbb hangulatával elfegyveze. (s.l.)

Popovici pénzügyminiszter teljes felhatalmazással elutazott Párisba

Romániát a francia orientáció kötelezi a súlyosabb feltételű Blair-kölcsön elfogadására

Egyre nagyobb pártja van az angol ajánlatnak, amely sokkal előnyösebb, bár a Népszövetség garanciáiához van kötve

(Bucuresti-Bukarest, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) Popovici Mihály pénzügyminiszter pénteken délután Radulescu Savel és Stefan Stanciu államtitkárral, valamint Duduc kereskedelmi-akadémiai tanár, pénzügyi szakértő kíséretében Párisba utazott. A pályaudvaron összegyűlt újságíróknak a pénzügyminiszter nyilatkozatot adott, amelyben megállapítja, hogy külföldön kedvező atmoszféra nyilvánul meg Romániával

szemben, ami abban jut kifejezésre, hogy a kormány egymás után kapja a különböző pénzesoportoktól a kölcsönajánlatokat. A külföld jól tudja, hogy Románia gazdasági helyzete nem a legjobb, de amint a jelek mutatják, bizik abban, hogy ezek a viszonyok meg fognak változni.

A pénzügyminiszter elutazásának előzményei a következők:

szóbanforgó kölcsön politikai jelentőségeit hangsúlyozta benne. Románia és Franciaország viszonya még ma is sokkal szorosabb, semhogy napirendre lehetne térni ezen konsziderációk felett, mert egy állam kölcsöne mindig szorosan összefügg az illető állam külpolitikájával. A stabilizációs szerződést is, amely március 15-ig van érvényben, a francia jegybankon keresztül kötötték meg a többi jegybankokkal, a lap ezzel magyarázza, hogy amikor Lugojanu államtitkár a kölcsön súlyos feltételei miatt zugolódott, Poincaré és Cheron francia pénzügyminiszter azt választották neki, hogy amennyiben a feltételek nem konvenniálnak, Románia keressen másutt kölcsönt.

A minisztertanács Párisba küldi a pénzügyminisztert

Tegnap délután Lugojanu államtitkártól újabb távirat érkezett, amelyben közölte, hogy a külföldi bankárok a legnagyobb jóakarattal fogadták a kormány javaslatát. Ezzel egyidejűleg Moreau, a Banque de France kormányzója is újabb táviratot küldött, amelyben kérte, hogy a pénzügyminiszter személyesen utazzék Párisba s fejezze be a tárgyalásokat. A bankkormányzó azon reményének adott kifejezést, hogy a kölcsön megkötése még jobban kimélyíti Franciaország és Románia barátságát. A táviratok vétele után Popovici Mihály kihallgatáson fogadta Svédország bukaresti követét, majd Kaufmann Oszkárt, a Banca de Credit Roman vezérigazgatóját, végül Putux bukaresti francia követet, akikkel a kölcsön szerződés végleges formába való öntéséről folytatott megbeszéléseket. Pénteken délelőtt a kormány minisztertanácsot tartott, amelyben Popovici Mihály megkapta a felhatalmazást a kölcsön szerződés aláírására.

A költségek leszámitásával tehát Románia mindössze 46 millió dollárt fog megkapni. A lap szerint Popovici Mihály azért utazott Párisba, hogy ezeken a súlyos feltételeken enyhítéseket érjen el. A lap egyúttal beigéri, hogy a liberális párt nem fog ellenzékét csinálni a kormánynak a kölcsön kérdésében.

Miért forszitrozza a kormány a francia kölcsönt

Arról, hogy sokkal kedvezőbb más ajánlatok ellenére a kormány miért ragaszkodik mégis a Blair-csoport által ajánlott kölcsönhöz, a mai „Adeverul” azt írja, hogy Bratianu Vintila még az elmúlt évben levelet irt Poincaré francia miniszterelnöknek, amelyben a francia tárgyalások mellett angasztálta magát. Erre a levélre Poincaré válaszolt is és a

Az angol ajánlat sokkal kedvezőbb

Ugy az „Adeverul”, mint a „Viitorul” arról adnak hírt, hogy politikai és gazdasági körökben egyre nagyobb pártja van annak felfogásnak, hogy a Blair-kölcsönt el kell ejteni, mert a Schroeder-Rotschild-Dickers ajánlat összehasonlíthatatlanul kedvezőbb, habár egyes hírek szerint ezt a kölcsönt csakis a Népszövetség égisze alatt volnának hajlandók folyósítani. A kölcsön 150 millió dollár összegű volna 6.5 százalékos kamatozással, 93-as kibocsátási árfolyam mellett és jutalék is csak 4 százalék. Popovici Mihály ezt az ajánlatot magával vitte Párisba, hogy a tárgyalások során felhasználhassa.

URANIA-MOZGO Ma utoljára
RAMON NOVARRO
 („Ben Hur”) egyetlen kalandorfilmje:
SZINGAPOREI BORZALOM
 megható dráma a kalózok életéből, a többi szerepekben:
 Anna May Wong (Song) és Joan Crawford Monopol Metrofilm

Január 11.
 postahivatal.
 anulságos és
 a napokban
 posta felügye
 atta a román
 hely valóban
 knak a válla
 k számára,
 kben vannak
 nyv tartaima
 elvilágosítás-
 es postahiva-
 utolsó posta
 omániai hely
 német nevelt
 sát, speciális
 sták számát
 v január hó
 s ellenében
 egrendelhető,
 reskedésben
 ron.

Hajje-
 vendés Ottó,
 g v. fő-
 vel:

ing
 e 60 lej.
 Israel
 lesztinai
 sa. Ára
 stájában.

letben

n
 adója

n
 alatt

kovits
 külső-
 illeti.

A Zsidó Parlamenti Klub feladatai

Iria: Wasserstrom Sándor (Nagyvárad)

A képviselő és szenátorválasztások eredményének jelentőségét csak most tudjuk elfogulatlanul felbecsülni. Kétségtelen, hogy a zsidóság politikája Romániában egy általunk alig remélt, új helyzet előtt áll. A kormánytól kötött kartell alapján a kormány listáján az utolsó választás alkalmával négy parlament, névszerint Dr. Fischer Tivadar, Dr. Fischer József, Michael Landau képviselők és Dr. Mayer Ebner szenátor jutottak mandátumhoz mint a zsidó népkisebbség független képviselői. A zsidóság e képviselői első teendőjüknél azt tekintették, hogy mint a zsidóság igazán hivatott képviselői, egy külön parlamenti csoportba: a **Zsidó parlamenti klub** keretébe tömörüljenek.

Zsidó parlamenti klub Romániában! A multban már maga az eszme is leikésitenti tudott volna, hátha még figyelembe vesszük, hogy ez a gondolat tényé, valósággá vált. Van egy Zsidó parlamenti klubunk, van egy legális képviselőnk, amely tekintélyével a mi zsidó érdekeinket képviselheti és fogja képviselni.

A zsidó parlamenti klub megteremtésével állandósul egy új zsidó képviselő, mely a zsidóság érdekeit állandóan képviselni fogja ott, ahol azt annak képviselni kell.

Örömmel kell tehát nekünk zsidóknak az egyetemes zsidó érdekek parlamenti képviseletét üdvözölnünk, hisz ettől várhatjuk, hogy a romániai zsidóság a jövőben pozitív zsidó politikát folytathat. Hisz a multban, amidőn a romániai zsidóság az egymást igen gyakran leváltó kormányok politikai játékszereként volt kiszolgáltatva, s midőn jogaink csak apró morzsákat kaptak, a zsidó politika állandó védekezésében, defenzív munkában kényserült kimerülni. Semmi pozitív nem termethető, mert a dolog természeténél fogva minden elvesztett eredményt és pozíciót ismét ki kellett erőszakolnia, anélkül, hogy a zsidó igények megfelelő kielégülést nyerhettek volna. A zsidó képviselők a multban megelégedtek azzal, ha a zsidóság elleni intézkedéseknél egyhúzókat vinettek keresztül, miáltal legtöbbnyire lépésről-lépésre talajt veszítve, kénytelenek voltak offenzívába menni, hogy az engedelmények mellett pozitív irányú követeléseik is fellépjenek.

E módszer a demokratikus népuralom elve alapján álló kormányban azonban nem valósítható meg, még az esetben sem, ha ez továbbra is az eddigi kormányzatok rendszerét tenné magáévá. És míg az egyedülálló zsidó képviselő nem rendelkezik akkora erkölcsi sullyal, hogy individuálisan a zsidó érdekek sérelménél pozitív követelésekkel is föllépjen, addig a Zsidó Parlamenti klub e célra fel tudja és fel fogja hozni a szükséges energiákat, épen azért, mert a romániai zsidóság kollektivumának képviseletét képezi.

Fagy súlyt ad ennek a szervnek az, hogy a romániai zsidóság jövő politikájának irányát kell meghatározni és hirdeti azt az igen gyakran kívánt, de mégis elhanyagolt eszmét, hogy Románia össz-zsidóságának pártátnyalát és világfelfogására való tekintet nélkül kell egy egységes országos zsidó keretet megteremtteni.

Fájdalom, ez ideig minden erre irányuló kísérlet megakadt azoknál, kik nem akarták felismerni a nagy idők parancsait és elzárkóztak az események fejlődésétől. Lehet, hogy az is hozzájárult ehhez, hogy az egyes országgrészek képviseleteinek egymással szembeni gondolkodása és politikai beállítása idegen volt. Lehetséges. De bármi is legyen ennek oka a multban, nem bírhatunk ezek akkora fontossággal, hogy a zsidóság jelkesedését egy ily egységes országos szerv megteremtésétől elvonják.

A mai körülmények arra engednek következtetni, hogy az Országos Zsidó Párt szervezetét, melyet tulajdonképpen az egységes zsidóság tömegeinek kellett volna kiépítenie, valószínűleg a négy országgrészből beválasztott független és zsidó öntudattól áthatott zsidó parlamenti képviselők fogják megteremtteni.

A Zsidó Parlamenti Klubban végezett együttes munka pedig a különböző országgrészek vezetőit is világfelfogásukban egymáshoz közelebb kell hozza. Csakis így tudják Románia összes zsidóságát mint etnikai kisebbséget egy **Országos Zsidó Párt** keretébe beilleszteni. Csakis így tudják bevinni azt a felfogást az általános köztudatba, hogy a romániai zsidóság azon világ minden táján szétszórott zsidó néptesthez tartozónak tekinti magát, mely évezredek óta nem csupán népi egyéniségét és existenciáját tartotta fent, hanem minden fáradozása oda irányult, hogy népi ideáljait megvalósítsa, s különböző országokban, egy etnikai zsidó kisebbségként helyezkedjék el és mint ilyen, az állam jó és hűséges polgáraként éljen.

A romániai zsidóság számtalan vérző sebet szenved, amely sebekre a Zsidó Parlamenti Klub nem szűnhet meg a kormány figyelmét felhívni, hogy súlyos igazságtalanságok megfelelő rendelkezések útján orvosoltassanak.

És mi sokat csalódott, de most új hirtre ébresztett romániai zsidók hisszük, hogy az új kormánnyal egy új, igazán megértőbb szellemi rezsim jön, mely a jövőben nekünk is biztosítani fogja a többi lakossággal egyenlően a polgári szabadságjogokat, a vallás, a gondolat,

a sajtó és tanítás szabadságát, a zsidókat által választott nyelven. Reméljük, hogy megszűnik a zsidóság törvényen kívüli állapota. Megszűnik az eddig a hatóság által is tört, sőt approbált antiszemita agitáció, hirdetések, röpcedulák és egyéb sajtótermékek izgatása. Egyszóval megszűnik a romániai zsidóság másodrendű polgárrá való lealacsonyítása, kit a multban valóságos leltári tárgyként kezelték a jogok adásánál, míg a kötelezettségek túlzott mértékben nyomorították meg legális és illegális terhekkel az ország többi lakosainhoz viszonylagosan.

Végül abból a tényből kiindulva, hogy a zsidóság népi vagyonaát vallása és etnikai hagyományai képezik, mivel ez ideig is ez tartotta fent zsidó voltát, — reméljük, — hogy az alkotmányban is

lefektetett, teljesen zavartalan és szabad vallásgyakorlásának biztosítását és megvalósítását.

Ugy ezen, mint a romániai zsidóság sok más egyéb fontos politikai, gazdasági és kulturális kívánalmait csakis egy egységes zárt zsidó keretű képviselő képviselheti, úgy a parlamentben, mint más fórumok előtt. Amidőn pedig a Zsidó Parlamenti Klubot megalakulása alkalmával örömmel fogadjuk és üdvözöljük, azon reménytől vagyunk eltelve, hogy ama zsidó képviselők, kik a különböző pártokban, mint „beirt” tagok az illető párt fegyelméhez tartoznak ugyan, ha a zsidó érdekekről lesz szó, tudni fogják kötelességüket, hogy a Zsidó Parlamenti Klubbal kötelesek együttesen kéz a kézben azokért sikra szállani.

Amikor az ügyész a tárgyalóteremben találkozik gyilkossággal vádolt iskolatársával

Essen január 11. — Megdöbbentő körülmények között hirdetett ítéletet az esseni törvényszék a hitvesgyilkossággal vádolt Paul Bergner ügyében. Az eset oly regényes színezetű, mintha egyenesen Franz Werfel — Irettségi találkozó című regényéből került volna be az életbe.

A tárgyalás egyébként nem tartozott a legérdekesítőbbek közé, a hitvesgyilkos mindent töredelmesen bevallott és a tanúk kivétel nélkül sorra igazolták, hogy Bergner *jelésege valósággal nőstény ördög* volt, aki öt éves házassága alatt tökéletesen felőrölte Bergner idegzetét. Az orvosszakértők is igazolták, hogy Bergner az örület halálán járó idegrohamában követte el a gyilkosságot. Ilyen körülmények között *mindenki felmentésére, vagy enyhe ítéletre számított*, amikor

Butoránleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemi munkáinkat foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort

Büsendorfer, Stigl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,

akar vásárolni, ne sajnálja az utat Maresvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár rt.

hatalmas raktárait. Hiteképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

Ferdinand Liebert ügyész beszede következtül Liebert ügyész kéréseire a tárgyalóteremben találkozik gyilkossággal vádolt iskolatársával. Az ügyész beszédét oly erős hatással volt az esküdtekre, hogy az egész tárgyalóterem haragult Bergner ellen fordult.

Ez a hangulatot már nem változtathatta meg Bergner ügyvédjének beszéde, a melyek befejezése után az esküdtek ítélethozatalra vonultak vissza. Az ügyész beszédének hatása alatt már mindenki szigorú ítéletet várt, ami csakugyan be is következett. Az esküdtek *írakijé szerint az esseni törvényszék huszvi fejjelre ítélté a hitvesgyilkos Bergner*.

Az ítélet kihirdetése után játszódott le azután az a jelenet, amely Werfel — *Irettségi találkozója*-nak élethű mása. Az ügyész meghatottan lesietet a pulpitusról, odalépet a fegyörök közti ülő elítélthez és *kezét fogott vele*.

Bergner megzavarodva érdeklődött, mit jelent az ügyész szívélyessége, azé az emberé, aki öt huszevi rabságra jutlatja. Az ügyész ekkor, még mindig szorongatva az elítelt kezét, megszólalt: — *En a maga iskolatársa voltam — harminc évvel ezelőtt. Az előttem levő padban állt és én sugtam magának a lelkét. Mindig megemlíttem magát. De most a kötelességem, a hivatalom arra kényszerít, hogy elítéltessem. Bocssámon meg nekem.*

A tárgyalóterem közönsége mely megdöbbenéssel nézte a jelenetet és néhányan sírva fakadtak. Az ügyész ezután kemény lépésekkel elhagyta a termet.

Az ítélet ellen egyébként az ügyvéd felebbezést jelentett be. Az egész városban nagy az izgalom, hogy vajjon a látott jelenet után mi lesz a sorsa a felebbezésnek.

Értesítés

1 kg. elsőrendű כשר א-מ-כ kóser

marhahus
34 lej
Lehovits Béla

mészáros üzletében

Str. Gh. Baritlu (volt Malom-u.) 8. sz. alatt.

a majorsági piaccal szemben, ahol naponta friss elsőrendű כשר א-מ-כ

szalámi és füstölthusheműk, vágott libák és libaszir

stb. kaphatók. Vidéki megrendeléseket postán pontosan eszközölök.

Erdélyrészi Csillárraktár Részvénytársaság

Rádió-osztálya

Cluj, Str. Memorandului (Unió-ucca) 1. szám

A legújabb rádiókészülékek és alkatrészek állandó raktára.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

A horvát tábor

(Belgrád, január 11.) A szerb tábor vezetője, azaz az az országos konzul pártoskodó parlamentárisz, nyomán az állam mélyi és pártterbe. Híria is cikkét, — hogy

A „Jutarnij” vezércikkében jogszékvai a amely a lap az országos konzul pártoskodó parlamentárisz, nyomán az állam mélyi és pártterbe. Híria is cikkét, — hogy A szintén Zs. ti vezércikkében sának történelmi fel s megállapítások között ti merőnyet m s e szakadék nem is lehetett szünetelt még körülmény, hogy a nép a parlamentját valde dig szívvel-lelle politikája mög két részből egy kel folyt s nem hogy az állam lyeztette. A jó ba kiabáltak meggyek engedni horvát nép rep engedni valójá. **már akkor am**

Utolsó

vidovani alkot radt más hátra alkotmányt és mányt kinevezéségének indítván kiut a nehe

A legújabb szlav diktatura Erre vall legalok-miniszterei raph tudósítója tésé.

hogy a jugosgesztése csak azt az országot mákat az új

Zsivkovits tábor hogy az új jug szabad sem fas diktaturának te

A sz kincsi

Zsivkovits tábor kintéseit azonban tüküve teszi az hogy a kormány visszadja régi kincstárnak, am dezhedo diktat nem számol a állításával.

Az új kormány munkához úgy tudják hog

Feloszlatták a jugoszláviai szakszervezeteket és szindikátusokat

A horvát lapok vezércikkei kedvezően irnak a diktaturáról. Zsifkovics tábornok szerint a diktatura csak átmeneti jellegű. Bizonytalanság a pártok feloszlátása körül

(Belgrád, január 11. Soha még rendszerváltozás annyi ellentmondást, annyi különböző verziót nem hozott magával, mint a jugoszláv diktatura. Míg a napi jelentések arról számoltak be, hogy Macek dr. csöppet sincs elragadtatva az új rezsimtől és cáfolja, sőt koholmányoknak minősít az új irradást, mely szerint a horvátok örömmel fogadták az új rendszer vezetését, — addig a ma ideérkező jugoszláv lapok közleményeiből az tűnik ki, hogy a horvát lapok igenis nagy lelkesedéssel fogadták a rezsimváltást.

A zágrábi sajtó visszhangjai

A „Jutarnji List” című zágrábi újság vezércikkében örömmel állapítja meg a jugoszláviai alkotmány felfüggesztését, amely a lap szerint nagy akadály volt az ország konszolidálásának, mert lelketlen pártokkodásnak nyitott utat, amely a parlamentáris jelszava alatt elnyomta az állam és a nép érdekeit és személyi és pártérdekeket helyezett előtérbe. Híja Istennek, — fejezi be a lap cikkét, — hogy ez az alkotmány eltűnt.

A szintén Zágrábban megjelenő Novosti vezércikkében a diktatura kialakulásának történelmi processzusát vizsgálja fel és megállapítja, hogy a horvátok és szerbek között a június 20-iki parlamentarizmus mely szakadékokat támasztott s e szakadék felett nem vezetett hidat és nem is lehetett hidat építeni. A nehéz szituációt még válságosabbá tette az a körülmény, hogy csaknem az egész horvát nép a parasztdemokrata koalíció álláspontját vallotta, a szerb nép zöme pedig szívvel-lélekkel a kormánykoalíció politikája mögött volt. Ez a harc mindkét részről egyre kiméletlenebb eszközökkel folyt s nem sokára odáig vezetett, hogy az állam legfőbb érdekeit is veszélyeztette. A jószándéku politikások hiába kiabáltak mindkét párt felé: „Tegyetek engedelményeket egymásnak”, de a horvát nép reprezentánsainak nem volt engedni valója. **Ők engedelmeyt tettek már akkor amikor 1925-ben elismerték a**

megoldáshoz akarja juttatni mindazokat a függő kérdéseket, amelyek Jugoszlávia szomszéd-államaival, Olaszországgal, Bulgáriával és Magyarországgal szemben fennállanak.

Hogy az új kormány mennyi ellentmondásban van ama kijelentéseivel, mely szerint a jugoszláv diktatura nem azonos a fascizmussal és a katonai diktatúrával, mi sem bizonyítja jobban, mint az a rendelet amely tegnap érkezett meg Zágrábba s amely a szakszervezetek és szindikátusok működését egyáltalán tiltvánnyal felfüggeszti s a hatóságokat a rendelet azonnali foganatosítására utasítja.

Belgrádi politikai körökben egyébként általános az a vélemény hogy amíg az új rezsim tart, parlamentáris alapon álló politikai pártok nem lesz helye Jugoszláviában. Tegnap Belgrádban a miniszterelnökségen számos képviselő kihallgatást kért Zsifkovics tábornoktól, de a tábornok mindenkit elutasított. A kormány körrendeletet adott ki a hatóságokhoz, amelyben a legszigorúbban eltiltotta a politikások közbenjárását az ügyek elintézésénél.

Uj cégért festenek a régi pártok

A pártok működését feloszlátó rendelet körül egyelőre még teljes zavar uralkodik. Hír szerint a horvát parasztpárt és a független demokrata párt vezetőpolitikusi ma megbeszéléseket folytattak egy új politikai párt alakítása iránt. Erre vonatkozólag tisztázott híreket már azért sem lehet kapni, mert kerülő úton Bécsbe érkezett jelentések szerint egész Jugoszlavia területén elrendelték a táviró- és telefoncenzurát.

Ugyanebből a forrásból közlik, hogy két belgrádi napilap ideiglenesen beszüntette megjelenését, azzal az indoklással, hogy pártlapokra most nincs szükség, mert Jugoszláviában megszűnt a pártpolitikai élet. Jellemző a kormány mentalitására, hogy hivatalos távirati irodája útján megcáfolni igyekszik azokat a külföldi sajtóba került híreket, melyek szerint a horvát parlamenti képviselők meglehetősen repülőgépeken Magyarországra távoztak volna.

A skupstina elnöki hivatalát is feloszlatták

A bécsi távirati iroda belgrádi jelen-

tései szerint a kormány állandó gazdasági tanácsot akar felállítani, melynek az lesz az ivaltása, hogy a gazdasági politikát érintő kérdésekben ugyszintén pénzügyi szakkérdésekben véleményét mondjon az kormány terveiről. Ugyane forrásból közlik, hogy a szkupstina elnöki hivatalának feloszlátását királyi biztós közbeieptével ma délelőttre várják.

Sándor király tegnap este meglátogatta a betegesen fekvő Marinkovics külügyminisztert és csaknem háromnegyed óra hosszat tartó megbeszélést folytatott vele. Marinkovics két héten belül külföldi üdülőtelepre fog utazni utókurára.

A kisebbségi pártok működhetnek

Az most már kétségtelen, hogy a magyar- és a német kisebbségi pártok folytathatják működésüket. Mint Szabadkáról jelentik, a magyar párt tegnap leiratot kapott a belügyminiszteriumtól, melyben arról értesítik, hogy a párt tovább folytathatja működését. Szabadkán általában elterjedt az a magától autentikusnak deklaráló hír, mely szerint a horvát parasztpártot tegnap feloszlatták. Ezzel szemben Belgrádból jövő értesítés szerint a politikai pártok feloszlátása kérdésében még mindig a legnagyobb bizonytalanság uralkodik. Tény az, hogy a legtöbb politikai párt máris új politikai pártprogram kidolgozásán fáradozik, amely kizár a párt életéből minden politikát és tisztán gazdasági és kulturális feladatokat jelöl meg elérendő célokként.

Egyre hevesebbek a francia ellenzék támadásai a kormány ellen

Páris, január 11. A mai nap döntő fontosságú a francia kormányválság szempontjából. Politikai körökben bizonyosra veszik ugyan, hogy Poincaré miniszterelnök a kormányprogram előterjesztésével szónoki sikereinek sorozatát újabb sikerrel fogja növelni, de ennek

ellenére súlyosnak tartják a belpolitikai helyzetet. Valószínű, hogy a szocialisták napirendi indítványai feletti szavazás után a kormány a felvetett bizalmi kérdésben 50 szavazattöbbséggel fölényben maradt.

ellenzék tegnapi támadásai sikertelenek maradtak. A baloldali lapok a parlamenti ellenzék köréből származó hírek alapján azt írják, hogy a mai nap folyamán az ellenzéki támadások a kormány ellen még hevesebbek lesznek.

A lapok közlése szerint a parlamenti

A csucsai körorvos véres parasztháboruságot provokált

(Cluj-Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tud. Tegnap a kora délutáni órákban szokatlanul súlyos események játszódtak le Csucsán, a maga nemében egye-

sajtó. Az orvosnak vendége volt egy zászólószentesítés alkalmával lázító röpcedulákat akart szétosztani a parasztok között, akik erre véresreverték. A csucsaiak ezután körülvették Grapini házat és csupán a közszegben jelenlévő Hatiegan Emil egyetemi rektor tudta erőlyes közbelépésével megakadályozni, hogy a házat lerombolják és Grapinit vendégeivel együtt meglincseljék.

Általános feltunést keletett, hogy a választások alkalmával a Csucsától mintegy

CORSO filmszínházban

dijálló parasztháboruságról, amelynek tiz sebesültje van, alábbi tudósításunk számol be:

A kolozsvári megyei prefektúra több feljelentés érkezett a környékbeli falvakból dr. Grapini, csucsai körorvos ellen, akit a feljelentések azzal vádoltak, hogy orvosi hivatásának teljesítése helyett, politikai célokra használta fel állását és a falvakat nem közegészségügyi szempontokból, hanem azért járta be, hogy Gogának és Cuzának propagandát csináljon, de konkrét vádakkal illeték azért is, hogy a betegektől, akiket ingyen kellett volna kezelnie, pénzt fogadott el, továbbá, hogy egyes betegekhez többszöri hívás után sem volt hajlandó elmenni.

A feljelentés felemlíti azt is, hogy Grapini dr. a parlamenti választások előtt is általános felháborodást váltott ki magatartásával. Négyüféséket hívott össze, amelyen uszító beszédeket intézett hallgatóihoz és a nemzeti parasztpártot filozofizmusmal vádolva, arra buzdította a parasztokat, hogy Gogára és Cuzára szavazzanak.

Grapini dr. euzista propagandája Dr. Grapini nevével egy legutóbb Csucsán lefolyt nemzeti parasztpárti zászólószentesítéssel kapcsolatban foglalkozott a Eremia nevű antiszemita diák, aki

Egy nép tragédiája

20 kilométerre fekvő Bologa község 45 választója majdnem kivétel nélkül Cuzára adta le szavazatát. Mint később kitudott, ez Grapini dr. agilis propagandájának volt az eredménye, akinek befolyására a községben egy Potra nevű antiszemita neveztek ki bírónak, akit a választások alkalmával a euzisták képviselőnek is jelöltek s az ő, valamint Grapini dr. propagandájának az eredménye volt a 45 szavazat.

Elrendelik a vizsgálatot

Aprefektúrára Grapini ellen érkezett feljelentések alapján dr. Popa Adám prefektus anketót rendelt el a vádak tisztázása érdekében s utasította dr. Basiota megyei főorvost, hogy a csucsai járás falvaiban személyesen győződjék meg, vajjon a vádaknak helyük van-e, vagy sem. Az anketé elrendelésének hírére dr. Grapini Bologáról mintegy 150 parasztot csődített be Csucsára, hogy ezek a megyei főorvos előtt demonstrálják, milyen nagy a járásban dr. Grapini népszerű-

sége. A bologai antiszemita parasztok már ezt megelőzőleg üzeneteket küldtek a csucsaiaknak, akiket azzal fenyegettek, hogy ha csak egy ujjal is bántják dr. Grapinit, felgyújtják az egész falut.

Grapini parasztsjai összeütköznek a csucsaiakkal

A százötven bologai fejszéssel és vasvillákkal felgyverkezve jött át Csucsára, ahol azonban a nemzeti parasztpárti lakossággal találták magukat szemközt. A bologaiak dr. Grapinit és Cuzát éltetve, valamint a nemzeti parasztpártot abuzgolva, járták be a községet. Az egyik kanyarulatnál szembekerültek a csucsaiakkal, akik közül többenből volt fejsze, kapa és vasvilla. A két tábor pár pillanatra farkasszemet nézett egymással s hirtelen egymásra vetették magukat. Szerencsére időközben értesítettek a csucsaiakról, hogy mi készül és sikerült egy negyedóra véres tusa után helyreállítani a rendet. Az összeütközés színhelyén tiz sebesült maradt mindkét fél részéről, akiket bekötözésük után átszállították a bányfnyunyadi kórházba.

A maga nemében egyedülálló esetről azonnal értesítették a kolozsvári megyei prefektust, valamint az ügyészséget s Popa Adám prefektust és Biriescu ügyészt, még tegnap este vizsgálatot tartottak a háboruszkodással kapcsolatban.

Az Uj Kelet munkatársa ma délelőtt beszélgetést folytatott dr. Popa Adám prefektussal, aki a súlyoskimentelű csucsai esettel kapcsolatban kijelentette, hogy a történetekért elsősorban dr. Grapinit terheli a felelősség, aki a bologaiaknak Csucsára való csődítésével előidézte a véres összeütközést.

Utolsó cárok

vidovanni alkotmányt. Igy hát nem maradt más hátra, mint megszüntetni az alkotmányt és parlamenten kívüli kormányt kinevezni, amint azt Macek Ofel-ségének indítványozta. Ez volt az egyetlen kiút a nehéz helyzetből.

Csak ideiglenes?

A legújabb jelentések cezrint a jugoszláv diktatura csak ideiglenes jellegű. Erre vall legalább is Zsifkovics tábornok-miniszterelnöknek a Daily Telegraph tudósítója előtt tett azon kijelentése,

hogy a jugoszláv alkotmány felfüg-gesztése csak ideiglenes jellegű s azt azonnal visszaállítják, máhelyst az országot érdeklő súlyos problémákat az új törvények alapján elintézték.

Zsifkovics tábornok azt is kijelentette, hogy az új jugoszláv kormányzatot nem szabad sem fascizmusnak, sem katonai diktatúrának tekinteni.

A skupstina — a katonai kincstár kapja

Zsifkovics tábornok megnyugtató kijelentéseit azonban kissé problematikus értékűvé teszi az a Belgrádból eredő hír, hogy a kormány a skupstina épületét visszaadja régi tulajdonosának, a katonai kincstárnak, ami arra való, hogy a berendezkedő diktatura behatárolt időn belül nem számol a parlamenti élet visszaállításával.

Az új kormány egyébként teljes gőzzel munkához látott. Beavatott helyen úgy tudják hogy Zsifkovics tábornok

január 12.
...tan és sza...
...biztosítását
...ániai zsidóság...
...olitikai, gazdál...
...almait csakis...
...keretü képvis...
...parlamentben...
...Amidőn pedig...
...megalakulá...
...ogadjuk és id...
...vagyunk el...
...pviselők, kik a...
...nt „beirt” ta...
...lméhez tartoz...
...érdekekről lesz...
...sségüket, hogy...
...bal kötelese...
...azokért sikra

...en talál...
...rsával

...beszéde követ...
...kerlehetetlen...
...a hitvesyilkos...
...tal felépítet...
...t az esküdeh...
...terem harqula

...em változhat...
...ének beszéde, a...
...z esküdelek ité...
...za. Az ügyész...
...már megle...
...i csakugyan be...
...üdték vradkije...
...yszek husz...
...ylikos Bergner...
...után játszódt...
...mely Werfel —...
...élethü más...
...esietett a pulpi...
...ők közt üő eli...
...le.

...érdeklődött...
...vélyessége, az...
...vi rabságra jut...
...ég mindig szo...
...megszólt: —...
...vottam — hor...
...öttem levő pul...
...gának a lecké...
...gát. De most...
...om arra kéng...
...sem. Bocsi...

...égye mely meg...
...et es néhány...
...ezután kemény...
...met.
...ként az ügyvéd...
...az egész város...
...ajjon a látott je...
...sa a felebbe...

...és
...kóser
...hus
...ej
...Béla

...etében
...ttu (volt...
...sz. alatt...
...szemben, ahol...
...ddü...
...husneműk...
...s libaszir...
...megrendelése...
...eszközök.

Összeült a rendőrség és sziguranca átszervezéséről szóló javaslat előkészítő bizottsága

Nyugati nivóra akarja emelni Románia rendőrségét az új rendőrségi törvény

(Bucuresti-Bukarest, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A bukaresti vármegyeház nagytermében tegnap nagyfotosságu megbeszélésre ültek össze a rendőrség és sziguranca átszervezéséről szóló törvényjavaslat előkészítőbizottságának tagjai. Az értekezleten D. R. Ioanidescu államtitkár elnökelt, aki az értekezlet tagjai előtt, kik között a rendőrségi prokurátora legjellegesebb ismerői foglaltak helyet, hosszasan fejtegette annak szükségességét, hogy a romániai rendőrséget és sziguranca európai nivóju intézménnyé fejlesszék.

Jarítani kell a rendőrség alkalmazottai anyagi helyzetén

Ioanidescu kifejtette beszédjében, hogy a régi Lascar-féle rendőrségi törvény, mely a régi kis Románia számára készült, nem elegendő arra, hogy a megnagyobbodott Románia igényeit kielégítse. Mindenekelőtt biztos megélhetési lehetőséget kell nyújtani a rendőrség alkalmazottjainak, meg kell adni számukra annak a lehetőségét, hogy előlépésük az előirt időben és a kellő követelmények betartása mellett végrehajthassék. Szaporítani kell a rendőrségi létszámot, hogy minél több kitűnő munkatérre akadjanak és meg kell akadályozni azt, hogy az emberek egzisztenciája politikai változásoktól legyen függővé téve.

Elsősorban arra kell szívt fektetni, hogy a rendőrségi közegek anyagi helyzete kielégítő legyen, mert ez az egyetlen módja annak, hogy a baksisrendszert egyszer és mindenkorra kitorolják a rendőrség kebeléből. Az ideai költségvetés a rendőrség finanszírozására 552 millió lejt irányoz elő és ehhez járul még a fővárosi rendőrség 147 millió költségvetése, ami 700 millióra emeli az ország rendőrségeinek költségvetését.

Külön törvényszakas a fővárosi rendőrségének

A rendőrség átszervezése teljes mértékben a nyugati minták után fog történni. Mint minden államban, úgy nálunk is teljesen külön törvényszakas fog intézkedni a fővárosi rendőrségről. Miután a fővárosnak négy kerületi primárja van, négy kerületi rendőrséget fognak felállítani a fővárosban. A rendőrségi prefektusi címet el fogja törölni az új törvényjavaslat, hogy a vármegyey prefektusnak összetéveszthető.

A városok forgalmi ellenőrzését teljesen át kell szervezni. Ebben az irányban az előkészítőbizottság összeköttetésbe lép a forgalmi vállalatok egyesületével, amelynek kiküldöttei a bizottság keretében egy albizottságot fognak alkotni, melynek az lesz a szerepe, hogy a forgalmi rendszabályokra vonatkozólag indítványokat terjesszen elő a komisszióknak. A bizottság külföldről fog forgalmi specialistákat hozatni, akik irányítást fogják a forgalmi törvény előkészítésének munkálatait.

Külön inspektorátust létesítenek az erkölcsészeti osztálynak, melynek legfontosabb problémája a prostitúció kérdése lesz. Ez az osztály is a nyugati igényeknek megfelelően lesz megszervezve. A bizottság keretében belül ennek a kérdésnek megvilágítására is alosztályt állítanak fel, amelyben részt fognak venni a közegészségügyi minisztérium és a feminista növegytelek delegátusai is, hogy a növegytelek szempont is képviselve legyen a törvény megalkotásakor. Különös fon-

Anton Rosenzweig Cluj
ספרים וחינוך חסידי
Héber könyvek és talleszek
nagykeveskedése.

tosságot tulajdonít a kormány a szociális segélyezésnek, melynek a rendőrség keretein belül is külön szakosztályt fognak felállítani.

Teljesen átszervezik a rendőrségi létszámot is, amelynek felkészültsége

ma egészen minimális. A megkonstruálható törvényjavaslat egy kurzus elvégzéséhez köti az ucai rendőrök felvételét. Ioanidescu előterjesztése után Rom. Voinescu szólalt fel, aki néhány részletkérdés tisztázását kérte. Legfontosabb-

Az Erdélyi-per egyik bírása lakásán hallgatta ki a pör súlyosan beteg tanuját

Fodor István eskü alatt tett vallomásaiban egy Erdélyi ellen hangoztatott súlyos vádat cáfolt meg

Budapest január 11. Az Erdélyi ellen folyó büntelvényes eljárás egyik tagja, Falaky János szavazóbíró megjelent a lakásán betegen fekvő Fodor Istvánnál, a Csáki uca 23 szán u házában és tanuként kihallgatta a nagybetegét.

Fodor lakásában a kiküldött bíró értesítette a kihallgatandó tanút a bíróság döntéséről kihallgatását illetően.

Fodor kijelentette, hogy betegsége nem akadályozza meg a vallomástételben. Falaky bíró kérdésre tanu előadta, hogy Erdélytől jóakkora óta ismeri.

Tagja Filó József vádoltának azt az állítást, hogy Erdélyi arra szólította volna fel őt, hogy menjenek együtt csónakozni Forgács Annával s jórdsák be a csónakot a tóba. Erőből kevéssé lehetett szó közté és Erdélyi között, mert már évek óta örzi az agyat.

Fodor előadta még, hogy Filót a Kemény és Társa cégnél ismeri, ahol együtt voltak alkalmazásban. Filó állításának megvilágítására kijelenti, hogy nevezett egy ideig náluk aludt, majd egy ízben mikor husz pengős kölcsönkérését meg-

tagadta, ezekkel a szavakkal fázozott: „Még állj, megkeserülöd; hogy nem kölcsönözöl!”

Állításának igazolására átad Falaky bírónak egy levelet, melyet az esetről szintén jelen volt Frankfurter István intézett hozzá s amely igazolja a fenyegetés elhangzását.

A Fodor kihallgatásánál jelenlévő Filó József vádolt megmarad vádja mellett s erősítgeti, hogy Erdélyi és Fodor beszéltek Forgács Anna többfordításáról. Az esetet ő Fodortól tudja.

A bíró ezután Erdélyi és Forgács Anna házasságának előzményeire nézve tesz fel kérdéseket a tanuhoz. Fodor kijelenti, hogy Erdélyi általa megkérdezte, azt a kijelentést tette, hogy Forgács Annát imádja s azért vette el feleségül. Vallomásának végén Fodor utólag tagadja hogy Filó előtt a neki tulajdonított kijelentést tette volna. A bíró elrendelte Fodor megkeserítését, minek megtörténte után a tanukihallgatás véget ért.

Fodor vallomástételénél a fentiekben kívül csak a sajtótudósítók vettek részt.

Eletfogytiglani fegyház vagy huszezer dollár

Mi lesz a sorsa Erdélyi Béla 10.000 dolláros kötvényének?

Budapest, január 11. — Az Erdélyi Béla-féle bűntörvény, mely egész Európa közvéleményét izgalomban tartja, főleg biztosítási szempontból bír rendkívüli érdekességgel, hiszen az egész ügy punctum saliens-e egy 10.000 dolláros biztosítási kötvény. A napokban híradások kerültek forgalomba arról, hogy amennyiben Erdélyi Béla felmentik a gyilkosság vádjától, úgy mégis megkapja a kérdéses 10.000 dolláros biztosítási összeget. Egy másik kombináció az, hogy amennyiben Erdélyire mégis rábizonyítják a gyilkosságot, a tragikus végű Forgács Anna családja kapja meg a biztosítási összeget. Az egyik feltevés éppen olyan abszurdum mint a másik. Mert hiszen, ha Erdélyi Béla felmentik, csakis azon az alapon menthetik fel, hogy a millstatti szikláról való lezuharást Forgács Anna teriszonyu idézte elő és az azután bekövetkezett halál közvetlen oka pedig az volt, hogy Forgács Anna narkotikumoktól aládoit idegrendszerre nem bírta ki ezt a betegséget. A felmentés tehát csak abban az esetben következhetik be, ha ez a két körülmény, nevezetesen a teriszony és a narkotikumok mértékletes használata be igazolódik. Már pedig ha ez a két eset be igazolódik, úgy az egész biztosítási szerződés, már a priori eltitkoláson alapul. Mert aki ismeri a biztosítási orvosi iv kérdéseit, az azt is tudja, hogy két kérdés van az iven a következők szövegével: Van-e önnök teriszony? El-e ön narkotikumoktól? M. két rovatot az orvos a biztosítandó fél fel bemondása alapján

tölti ki. Az Erdélyi-féle orvosi iven mind két kérdés felelete Nem volt. Így tehát a biztosítás alkalmával valótlán adatok mondatnak be, következésképp a biztosítás mindenféleképpen érvénytelen. A másik feltevés, hogy Forgács Anna családja kapja a biztosítási összeget, még naivabb. A szerződés kedvezményezettje ugyanis Erdélyi Béla volt és amennyiben bármilyen körülmény folytán a kedvezményezett nem jogosult a biztosítási összeg felvételére, úgy a biztosítótársaság senkivel szemben sem tartozik szavatossággal, mi után a kedvezményezettiséget hivatalos formulák között lehet ugyan cedálni valakire, de automatikusan nem száll át senkire.

Igy tehát a biztosítási szerződés, jogi szempontból nézve a helyzetet, semmi-féleképpen sem lehet a Forgács Anna-féle biztosítási kötvényt érvényesíteni. Igen ám, csak hogy a magyar bírói joggyakorlat azt mutatja, hogy néha még a fennebb írt kifogások ellenére is érvényesíthető az életbiztosítási kötvény. A magyar bíróság ugyanis az ilyen vitás eseteknél az objektív szempontok figyelembevételével hoz néha olyan ítéletet is, mely ugyan ellenkezik a szerződés formai követelményeivel, de semmiesetre sincs ellentétben a szerződés lényegével. A magyar bírói joggyakorlat ugyanis azt mutatja, hogy a magyar bíróságok csak olyan esetben hajlandók eltitkolás címen érvényteleníteni a szerződésből eredő igényt, ha az eltitkolás olyan természetű volt, melyre a biztosítótársaság semmi-

nek is a fizetések felemelését tartja. A külföldi rendőrségekkel szemben a román rendőrség rendkívül gyengén vannak finanszírozva. A londoni rendőrség főnökeinek nagyobb fizetése van, mint az angol miniszterelnöknek. Ráér a közérangban lévő rendőrségi tisztviselők problémájára. Annak ellenére, hogy a szubkommisszárok nagy hatáskörrel felruházott alkalmazottjai a rendőrségnek, azok többnyire teljesen képzettség nélküli emberek. A szubkommisszárok kiképzésére is kurzust és vizsgát ajánl, amelynek elvégzése a hivatalban lévő hasonló rangú rendőrségi alkalmazottak részére is kötelezővé lesz téve.

Fztán az ülést felfüggesztették.

féleképpen nem jöhett rá. Ilyen példátul az öngyilkosságú szándék, mely semmiesetre sem deríthető ki. Olyan esetekben azonban, mint a teriszony vagy a narkotikus szerek rendszeres használata, a bíróság arra az álláspontra helyezkedik, hogy ilyen kérdéseknek a megválasztását nem szabad a biztosított félre rábízni, hanem orvosi vizsgálat alapján kell megállapítani az állítás valódiságát. Hogy a felvetett esetről maradjunk, úgy a teriszony, mint a narkotikus szerek használata, rendkívüli könnyen, ugyszólván rá-nézéssel megállapítható, természetesen, ha a vizsgálatot gyakorlott ideggyógyász teszi. A bíróság tehát a biztosítótársaságak kötelezőségére teszi a legalaposabb és legminuciózusabb orvosi vizsgálatot és az eltitkolási eseteket aszerint bírálja el, hogy miként tett eleget ebbeli kötelezettségének a biztosítótársaság.

Nincs kizárva tehát, hogy amennyiben az Erdélyi Béla-féle monstre bűntörvény felmentéssel végződik, az esetről rendkívül érdekes biztosítási és jogi folytatás lesz. Mint halljuk ugyanis, a Forgács Anna-féle kötvény, mely elhalálozás este 10.000 dollár kártérítésért szavatol, 20.000 dollárra szól abban az esetben, ha az elhalálozás baleset következtében történik. Kétségtelen, hogy felmentés esetén a kedvezményezett nem is 10.000 dollárra hanem 20.000 dollárra fog igényt bejelenteni azon az alapon, hogy az elhalálozás közvetlen oka a millstatti baleset volt.

Nőtt a munkanélküliek száma Budapesten. Budapestről jelentik: A budapesti szakszervezeti tanács kádja a decemberi munkanélküliek statisztikáját, amely szerint a novemberi 12.313 munkanélküliével szemben december hóban a munkanélküliek száma 14.362-re emelkedett. Tehát pontosan 15,8 százalékkal több volt a munkanélküli Budapesten decembris hóban, mint novemberben. A kormány és a főváros a munkanélküliek egy részét szellemi munkával igyekszik köresethez juttatni.

RIFF és RAFF
mint tűzoltók
utoljára Kolozsvárott: Vasárnap d. e. 11 órakor. Matiné: 15 és 10 lejes helyárakkal.

KRIEGNER-féle
Reparator
köszvény, csusz, hűtés ellen.
Mindengyógyasztárban kapható
Ára 65 lei.

Szombat, I
Az Uj Kelet zsidóság
Főszerkesztő:
Felelős szerke
az Uj Kelet
forrás n
Az Uj E
Több, mint
az Uj Kelet
ez alatt az id
delője volt az
tikai, szociál
nek.
Az Uj Kelet
meg nem al
mét jelenti, h
hoz és képvise
lamentijében,
jelenti a mag
brónk és jüg
ban fel kell
feladatra: az
népkisebbségi
A mi egyet
előzetünk tá
sedik ki ez a
ben tudunk a
nak megfelel
fordulunk ol
meg támogató
toltan van sz
jék be haladé
kukat, újítsá
vezzenek új el
hogy minden
les katonát, e
abban a kemé
a zsidó sajtón
Aki az Uj
a zsidó sajtó
lességét, de E
bizhatóbb és l
lapjához jut h
tosan és meg
és a külföldi
mündazokról a
tyekről érdeke
suk miatt min
Ne feledjünk
és egymásra ut
egyszersmind a
Még ma rend
fizessen elő a
Elől
1 óra
14 évi
12 évi
1 ére
—A Zsidó Pa
bukaresti jogvé
lamenti Club e
nagyközsége
Carol 81 szám
tolt fel, amely
selők irányítá
esetleges panas
kal tehát közve
jogvédő irodá
Zsidó Parlamen
Rezső, az Uj K
társá.
— Caillaux au
ból jelentik: Ca
nizsterelnök te
főváros felé ut
autója összeük
próbaautóval. C
megsérült. A so
sérüléseket szenv
tres-i kórházba
tözték és azutá
rársi klinikára

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és hátság zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Az Uj Kelet olvasóihoz

Több, mint tíz év óta áll változatlanul az Uj Kelet a zsidó közélet frontján és az alatt az idő alatt meg nem alkuvó hirdetője volt az itt élő zsidóság összes politikai, szociális és kulturális követeléseinek.

Az Uj Kelet hitor és gerinces, soha meg nem alkuvó politikájának győzelmét jelenti, hogy az erdélyi zsidóság szóhoz és képviselthez jutott az ország parlamentjében, de ez a mi győzelmünk nem jelenti a magunkra vállalt feladatok elvégzését. Ezen ezért kérő szóval fordulunk olvasóinkhoz, sokszorozzák meg támogatásukat, most, amikor tolvannan van szükség a zsidó sajtóra. Küldjék be haladéktalanul előfizetési ívétől kurtakat, utassák meg előfizetéseiket és szereznek új előfizetőket. Gondolják meg, hogy minden előfizető egy-egy becsületes katonát, egy-egy újabb barátot jelent abban a kemény küzdelemben, amelyet a zsidó sajtónak végig kell harcolnia.

Aki az Uj Keletre előfizet, nemcsak a zsidó sajtóval szemben teljesíti kötelességét, de Erdély legnagyobb, legmegbízhatóbb és legjobban szerkesztett napilapjához jut hozzá, amely olvasói pontosan és megbízhatóan értesíti a belföldi és a külföldi valamennyi eseményéről és híradásokról a megmozdulásokról, amelyekről érdekességük vagy kulturálisuk miatt mindenkinek tudnia kell.

Ne feledjük el, hogy a kötelességük és egymásrautaltság napjait éljük, de egyszerűségeink a bizakodás napjait is. Még ma rendezze előfizetési hátralékát fizessen elő az Uj Keletre!

Előfizetési árak:

1 óra	110. lei
14 óra	320. lei
12 óra	600. lei
1 óra	1150. lei

Az UJ KELET
kiadóhivatala

— A Zsidó Parlamenti Klub felállította bukaresti jogvédő irodáját. A Zsidó Parlamenti Club ezúton értesíti a zsidó nagyközönséget, hogy Bukarestben Str. Carol 81 szám alatt jogvédő irodát állított fel, amely a zsidó parlamenti képviselők irányítása alatt fog működni. Az esetleges panaszokkal és kívánságokkal tehát közvetlenül a Parlamenti Club jogvédő irodájához kell fordulni. A Zsidó Parlamenti Klub titkára Kasztner Rezső, az Uj Kelet bukaresti munkatársa.

— Caillaux automobil balesete. Párisból jelentik: Caillaux szenátor, volt miniszterelnök tegnap autóján a francia főváros felé utazott. Chartres mellett autója összeütközött egy gyorsan rohanó próbautóval. Caillaux arcan súlyosan megsérült. A sofőr és egy szolga kisebb sérüléseket szenvedtek. Caillauxt a chartres-i kórházba szállították, ahol bekötötték és azután automobillal egyik párisi klinikára vitték be.

Még ebben az évben visszaállítják az egyházi államot

Páris, január 11. Római jelentés szerint az egyházi állam visszaállításának ügye határozott haladást mutat. Az olasz kormány és a Vatikán között lefolytatott tárgyalások eredményeit tegnap a biborosi kollégium jóváagyta. Róma, január 11. Az egyházi állam beavatott helyről származó jelentés szerint kétszer akkora területű lesz, mint a Szentszék mostani birtoklása

alatti terület. Egyházi körökben meg vannak győződve arról, hogy a meg egyezés az olasz kormánnyal a mostani 1929-es jubileumának deklarált évben létre fognak jönni. Nem okoznak már nehézséget az egyházi állam nemzetközi garanciáinak kérdései sem, mert ezeket a Szentszék és az olasz állam most már rövidesen végleges megoldás hoz juttatja.

Belföldön és külföldön is élénk mozgalom indult meg az amnesztia érdekében

(Bucuresti-Bukarest, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Mama kormány uralomralépése után Bukarestben, de az ország nagyobb vidéki városaiban is kommissziók alakultak azzal a céllal, hogy a kormánytól a politikai amnesztia megvalósítását kúrgessék. Ezeknek a bizottságoknak a működését kívánták alátámasztani különböző külföldi humanitárius szervezetek, amelyek táviratokkal és memorandumokkal árasztották el a kormányt a beígert amnesztia minél előbbi megvalósítását kérve. E manifesztumok és táviratok aláírói között Németország, Franciaország, Ausztria legismertebb nevéi progresszív intellektueljei szerepelnek, ennek ellenére a politikai eliteltek ügyében történt külföldi megmozdulás esoda

dálatosképpen ellenkező hatást váltott ki. A túlzott sovinszta lapok a manifesztum aláírói között szereplő radikális polgárokat, valamint az amszterdami Internacionale vezetőit egyszerűen kommunistáknak nevezik ki és felhívják a kormányt, ne engedje magát befolyásolni a külföldön megnyilatkozó preszsióktól. A bukaresti központi amnesztia bizottság azonban reméli, hogy a kormány nem enged a sovinszta lapok insznuációinak, hiszen a jelenlegi miniszterek közül nem egy volt, aki ellenzéki korában a legelítélőbbben nyilatkozott egyes politikai körökről és már ezért is rövidesen tető alá fogja hozni az amnesztiatörvényt, amely számos igazságtalan ítéletet lesz hivatva jóvátenni.

Freund Chajim új hitközség alakítására kért engedélyt a kultuszminiszteriumtól, de a kultuszminiszterium nem járult hozzá az engedélyhez

(Bucuresti-Bukarest, január 11. Az Uj Kelet tud.) A szatmári ortodox hitközségben belül folyó egyöntetű megmúdg nem akar nyugvópontra jutni. Freund Chajim és kis csoportja konok kitartással igyekszik mindenáron visszazerezni hatalmi pozícióját és ennek érdekében nem riad vissza bármilyen megoldástól sem. A legújabb kísérlete ennek a frakciónak az volt, hogy Freund Chajim tegnap Bukarestbe utazott, ahol a kultuszminiszteriumnál memorandumot nyújtott be s abban engedélyt kért arra, hogy hiteivel együtt külön hitközséget alakíthasson Szatmáron. Ezzel az akcióval kapcsolatban a Brassói Lapok tegnapi szám azt a hírt közölte, hogy a kultuszminiszterium fel akarja osztatni a szatmári ortodox hitközség elere kinevezett ideglenes vezetőségét.

Az Uj Kelet munkatársa ebben az ominózus ügyben ma felkereste Paulesanu kultuszminiszteri vezérigazgatót, aki az elterjedt hírekre vonatkozólag és Freundék legújabb akciójáról a következő nyilatkozatot tette:

— Nem igaz, hogy a kultuszminiszterium megsértette volna a szatmári hitközség autonómiáját az intermáris bizottság kinevezésével, mert Freund Chajim és csoportja a miniszterium utasítása ellenére sem akarta a képviselőtestület kiegészítésére szükségessé vált új választásokat. Az ellenzéki csoport csak ezt kérte. Ami a Freund-féle memorandumot illeti, a kultusz törvény 64-ik szakasza világosan kimondja, hogy egy városban csak egyetlen ortodox hitközség létezhet és így szó sem lehet egy új hitközség alakításáról. A törvény végrehajtási utasításának alapján legfeljebb arról lehet szó, hogy az ortodox hitközséget kötelezni lehet arra, hogy a maga kebelében befúl eleget tegyen minden hitárnyalat

lat vallási követelményeinek, vagyis külön metszőt és külön vágóhidat adjon azoknak, akik kéri. Az intermáris vezetőség felosztásáról sem lehet szó, mert ez befejezett tény. Ez a bizottság fogja a választásokat levezetni. Paulesanu vezérigazgató végül kijelentette, hogy a beszercei ortodox központi iroda fog dönteni abban a kérdésben, hogy Freundéknek jusnak van-e külön metszőt és vágóhidat kérni.

— Egy mérnök hanyagsága okozta a touloni hidroplán-katasztrófát. Párisból jelentik: A Flavas távirati iroda tudósítójának közlése szerint a part közelében a tengerbe zuhant hidroplán roncsai többszáz méter mélységben fekszenek a tengerben s így nem lehet szó sem a repülőgép, sem az áldozatok holttestének felszínre hozataláról. A legügyi miniszter által kiadott hivatalos jelentés szerint a vizsgálat befejezést nyert s egy mérnököt, akinek utasításba adták két héttel ezelőtt, hogy a hidroplánon megfelelő javításokat eszközölnön s aki ezt elmulasztotta, a miniszterium felfüggesztette állásától.

— Ujra menekülnek az idegenek Afganisztánból. Londonból jelentik: Kabuli jeletés szerint a harcok újrafelvétele után újabb menekülő transzportok közelednek Afganisztánból Angol-India felé. A menekülők legnagyobb része nő és gyermek. Köztük néhány európain kívül most már tulnyomó számban vannak afgán bennszülöttek is. Különösen a koránnyecapatok exponált vezetőinek hozzátartozói közül.

Vasárnap d. e. 11 órakor nagyszabású gazdag műsoru mozi-matiné Magyar Színházban:

RIFF és RAFF mint tűzoltók

Helyárak: 15 lej és 10 lej.

— Hlinka meglátogatta Tukát a fogházban. Prágából jelentik: A lapok közölték, hogy Hlinka tegnap meglátogatta őrizetbe vett képviselőtársát, Tukát a fogházban. A Slovak című lap közlése szerint a találkozás nem szükkölködött érzelmes jelenetekben. A kölcsönös üdvözlések után Hlinka biztosította fogoly elvbarátját arról, hogy viselje türelmemel sorsát, mert a megpróbáltatás hamarosan véget fog érni. Hlinka kijelentette, sohasem egyezett volna bele Tuka kiadatásába, ha tudta volna, hogy le akarják tartóztatni. Tuka könnyek között köszönte meg a tót néppárt vezetőnek szíves szavait s kijelentette, hogy büszke arra, hogy mestere nyomdokain járhat.

— Német vezérkari tisztek szervezik át a délkínai hadsereget. Berlinből jelentik: Nankingi jelentés szerint a hadügyminiszter elnöklété alatt megtartott tífkos katonai konferencia elhatározta, hogy a délkínai hadsereg újjászervezésére német vezérkari tiszteket kért fel.

— A Haggibbor vívószakosztályának teaestélye. A Haggibbor vívószakosztályának ma esti teaestélye iránt nemcsak a város sportkörében, de az egész zsidóság táborában általános érdeklődés nyilvánult meg. A rokonszenves zsidó sportszámok a legkülönbözőbb meglepetésekkel várják a közönséget, amelyek igazolásaként, hogy az izmok lovagjai a kedélyesség porondján is mintaszerűen tudják forgatni kardjaikat. Az estély, mely a Haggibbor klubhelyiségében, köztö ucca 5 szám alatt lesz megtartva, este 9 órakor veszi kezdetét. Itt említtük meg, hogy a Haggibbor februári báljának rendezőbizottsága vasárnap délelőtt 11 órakor megbeszélést tart, amelyre hangsúlyozottan hívja fel a rendezőbizottság tagjainak figyelmét.

— Megjelent Románia postahivatalainak névtára. Rendkívül tanulságos és érdekes munka hagyta el a napokban a sajtót. A Moctan mozgópostafelügyelő összeállította és kinyomatta a román postahivatalok névtárát, mely valóban hűzagnótító könyv mindazoknak a vállalatoknak és magánosoknak számára, akik állandó összeköttetésben vannak a postahivatalokkal. A könyv tartalma azonkívül, hogy pontos felvilágosítással szolgál az ország összes postahivatalainak rendszeréről, az utolsó postállomásokról, az összes romániai helységek magyar-román és német neveit az ország megyei beosztásáról, speciális vasuti térképét, a mozgóposták számát stb. tartalmazza. A könyv január hó folyamán 100 lej lefizetés ellenében minden postahivatalnál megrendelhető, februárban pedig könyvkereskedésben is kapható lesz 120 lejes áron.

— Bethlen István újra választani ment Budapestről jelentik: Bethlen István miniszterelnök tegnap este eleget tett József főherceg meghívásának s elutazott vadászatra a főherceg birtokára. A mezőhegyesi nagy állami vadászatok miatt a miniszterelnök legfeljebb holnap reggelig lesz József főherceg vendége s ekkor Mezőhegyesre megy, ahol több minisztert és vezető politikuszt Mayer János földművelésügyi miniszter lát vendégül.

január 12.
melését tartja.
kel szemben a
kívül gyengén
londoni remélő
e van, mint az
Räter a közp
ri fészkeiselek
lenére, hogy a
atáskörrel fel
rendőrségnek,
ozettség nélkü
rok kiképzésére
l. amelynek el
hasonló rangu
résztére is kö
esztették.
gatta
oztatott
á. Ilyen péld
ek, mely sem
t. Olyan ese
szony vagy a
res zedése, a
a helyezkedik
megválasztási
felre rábízn
pjuu kell meg
sága. Hogy a
t, úgy a lé
szerek haszná
egyszólván rá
természetesen
ideg orvos esz
zlosrlóarsaság
legalaposabbi
si vizsgálatot
szerint bírálja
ebbeli köte
saság.
y amennyiben
ne bünper fel
ack rondki
jogi folytatás
us, a Porydu
kalatolds ese
érti szavalt,
z esetben, ha
késztében tör
mentés esetén
0.000 dollára
igényt be
gy az elhalá
statti baleset
k száma Bu
tik: A buda
kiadta a de
statisztikáját
12.313 mun
ember hóban
362-re emel
5.8 százalé
üli Budapes
novemberben
a munkané
i munkával
AFF
tók
map d. e. 11
s helyárakkal
-főle
tor
és ellen.
n kapható

—Uj Napoleon-kéziratokat találtak.
Egy lengyel kastélyban néhány nappal ezelőtt 15 eddig ismeretlen Napoleon-kéziratot találtak. A kéziratok közül a legérdekesebb egy novella-vázlat, amelynek „Clissen és Eugénie” a címe és szerzője maga Napoleon. Több fontos hadtörténelmi jegyzet is van a kéziratok között az olaszországi hadjáratra vonatkozólag. Az egész ujonnan felfedezett anyagot Askénázi varsói egyetemi tanár adja ki részletes történelmi jegyzetekkel, francia és lengyel nyelven egyidejűleg.

— Ügyvédi hír. Dr. Lebovits Mór dési ügyvéd irodáját Clujba, (Calea Regele Ferdinand 32 sz. II. emelet) helyezte át.

— Az első, egyetlen és a legjobb rádió-tudósító Romániában a „Rádío” közli egy héttel előbb részletesen és pontosan a következő heti programot, minden Európai állomásról, mindenki által könnyen megérthető technikai cikkeket, tudósításokat, utbaigazításokat stb. Olvasóknak rendelkezésére áll, ép úgy válaszol mint ahogy közbenjár, a rádió engedély megszerzésében. Minden szombaton reggel, tizenhat óráig meg jelenik és csak hat lej példányonként. A Radio-kiadóhivatal, Bucuresti I. Str. Sărăndar 7-9-11. Telefon: 7-69 és 6-67.

— Eljegyzés. Benéth Micikét Baia-Mare-ről eljegyezte Blum Hugó Cluj. (Minden külön értesítés helyett.)

— A Magyar Nemzeti Bank tizenhárommillió felesleggel zárta üzleti évét Budapestről jelentik: A Magyar Nemzeti Bank főtanácsa csütörtökön jóváhagyta azt a mérleget, melyet Schober vezérigazgató terjesztett elő az 1928-as üzleti évről. E mérleg szerint a üzleti év teljes nyeresége 13.119.000 pengőt tesz ki. A főtanács elhatározta, hogy a jövedelemből tizenkét és fél százalékos osztalékot ad a részvényeseknek.

JÁRVÁNYOS IDŐBEN gyermekeink ellenállóképességét és erőt fokozza a **Jemalt**, kellemes csukamájolajos készítmény.

— Két francia vállalat botrányos bukása. Párisból jelentik: A strassburgi vizsgálóbíró család büntette miatt vád alá helyezte a csődbejutott Societé Kao line de l'Est strassburgi igazgatóságának 15 tagját. Az igazgatótanács elnökét, Netter nagyvállalatot tartóztatták. A vádemelést az a körülmény tette szükségessé, hogy a vádlottak könyveinek felülvizsgálásánál kiderült, hogy a 15 millió frankot kitevő passzívával szemben a vállalatnak ugyyszólván semmi aktívuma sincsen. A részvényesek veszteségét 14 millió frankra becsülik. Hasonló pénzügyi botrányt jelentenek Metz-ből is, ahol az Olinger Takarékpénztár beszüntette fizetését. A takarékpénztárnak, mint hogy 15.000 betevője volt, többnyire moselmegeyi kisemberek, akik egész vagyonukat elvesztették. A takarékpénztár passzívájának összege 12 millió frankra rug. Olinger bankárt tartóztatták.

Szovjetországban bevezették a hétórás munkaidőt

Berlin, január 11. Moszkvai jelentés közli, hogy a munkaügyi népbiztosság rendeletét adott ki a hét órai munkaidőről. Az ujonnan alakuló vállalatokra a rendelet azonnali hatállyal kiterjed s csak hét órán át dolgoztathatják munkásaikat. Az új rendszer különben általánosan csak néhány hónap múlva lép érvénybe.

Lewin bécsi professzor szerint 22 olyan mérgező gáz van, amely ellen háboruban nincs védekezés

Berlin, január 11. A nők világszövetsége gáz és baktériumháború ellenes konferenciájának záróülésén Lewin bécsi egyetemi tanár előadást tartott arról, hogy a hadtudományok jelenleg huszonekét olyan gázt ismernek, melyek nek nincs ellenszere és amelyek ellen nincs védekezés. A tanár kifejtette, hogy egy közepes európai állam lakosságának megvédése a gázháborútól mintegy három milliárd aranymárkába kerülne s amennyiben a feletti huszonekét gáz valamelyikét használják a háboruszkodó felek, a védekezésre kiadott hatalmas összegek teljesen hiábavalók voltak. A professzor követelte az általános leszerelést és a Kellogg-egyezmény mielőbbi életbeléptetését.

Enyhül világszerte az időjárás

Bécs, január 11. Ideérkezett jelentések szerint az időjárás helyzetét Európában alig változott. Nyugatfranciaországból jelentik a fagy enyhülését, ezzel szemben a tót felvidék északi részéből és Csehország más vidékeiről is további jelentékeny hősüllyedést jelentenek. Az északi Kárpátokban a hőmérséklet 22. Olmütz vidékén 20 és a Budweissban 26 fok Celsius.

Berlinből jelentik, hogy az Északi és Keleti tenger felett több mint tizenhat minimálisra csökkent a hajóforgalom a nagy köd és erős széljárás miatt. A fagy egyébként egész Németországban változatlan erővel tovább tart.

Budapest, január 11. A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint felhősebb és helyenkint ködös időjárás várható a fagy lassu gyengülésével.

— Zs. N. Sz. kulturelőadás sorosa a Nagyváradon. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség vezetőinek eminens problémája a tömegek nevelése és kulturális problémáinak minden oldalról leendő megvilágítása is. Ezért rendezik az ifjuság sikeres kulturdelutánjait és ezért tűzte ki céljává a Szövetség kulturbizottsága, hogy a tél folyamán sorozatos előadásokat rendez illusztris előadókkal. Az elsőt dr. Kohányi Rezső tanár tartotta, s csak a közbeeső választási kampány akadályozta a további sorozatos előadásokat. Most azonban, folyó hó 6-ától kezdve minden héten, vasárnap délután 5 órakor tartanak meg ezek a kulturelőadások a Vitéz Mihály (Nagy piac)-tér 11 sz. (Kurländer és Ullmann-palota, félemelet) helyiségében. Január 6-án délután Kümmelfeld D. liceumi tanár, ki Csernovitz zsidóságának kimagasló vezérégyénisége volt, kezdi meg előadásorozatát, melynek első részének címe: A zsidó

kultürelökvések helyzete a jelenben és a mi feladatunk. Kümmelfeld kitünő előadó és mondanivalóját ui beállításban is merteti a váradai közönséggel. Megemlíjük még a következő előadókat, kik a további előadások megtartását vállalták: dr. Silberman Jenő, dr. Kohányi Rezső, dr. Markovits Ignác, Guttmann Miklós, Fehér Dezső, Leitner Zoltán, dr. Bárdos Imre, dr. Váradai Ödön, Ráth Efraim és Prof. Kümmelfeld D. Clujról, sikerült eddig megnyerni előadások tartására; dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József orsz. képviselőket, dr. Kohn Hilelt, dr. Marton Ernőt, az Uj Kelet főszerkesztőjét, dr. Hamburg Jenő orvost, dr. Frid Ábrahámot Máramaroszigetről, azonkívül egy wien-i és egy berlini előadókat. Ez a szélesskáléjú program felfogja bizonyára kelten a váradai zsidóság összes rétegeinek érdeklődését és bizonyos, hogy a munka nagy sikert fog eredményezni.

— Tőzdespekulánsok iskolája. Londonból jelentik: Egészen szokatlan pályázatot irt ki a The Daily Mirror nevű angol lap. A lap közli a londoni tőzsdén jelzett papirokat és egy bizonyos napon való árfolyamokat. Aki egy bizonyos határnapig eltalálja néhány hét múlva jegyzett legmagasabb és legalacsonyabb kurzust, az 250 font jutalomban részesül. Az angolok ugylátszik sulyt helyeznek arra, hogy tehetséges tőzdespekulánsokat neveljenek az újság olvasók közül.

Késműves, orvosi műszerész, nikkelező-telep!
Fried Jenő
Strada Matei 2. szám.
Acélárkülönlegességek raktára, korcsolyák gyári árban, nagy választékban. Sakterkések, konyhakések, oiók, zsebkések, borotvák a legjobb minőségben kaphatók.

Művészi Blondelkeretek!
Elvállalom kézimunkák montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként állandó kiállítás. **Somlyai Mihály** Cluj, Strada Iulia, Matei 7. sz.

— Moszkva tulbuzgó hittérítőket tart Kináb-n. Sanghajból jelentik: A napokban leplezték le Sanghajban oroszországi kommunista ügynökök legujabb trükkjét, akik nem mindennapi élelmességgel buzólkodtak Moszkva tanainak terjesztésén. Ezek az ügynökök a kínai lakosság körében bibliákat osztogattak. A jámbor színezett bibliaterjesztés gyanussá vált a kínai hatóságok előtt s megvizsgálva egy ilyen bibliát, kiderült hogy az Apostolok cselekedetei és a Példabeszédek Könyve helyén a szent könyvbe kommunista lázítóbeszédék voltak bekötve. A rendőrség néhány ügynököt letartóztatott.

Purgen (Purgó) - Bayer

az ideális hashajtó, eredeti dobozban.

— A kolozsvári Ezra vasárnap helyett szombaton este este 8 órakor tartja gyűlését, amelynek keretében Dr. Herskovits Ferenc Moses Hessről, Lichtmann Andor Az ifjuság átértékelése címen tartanak előadásokat. A gyűlés a Zs. N. Sz. helyiségében (Str. Baron L. Pop 10) lesz megtartva. A tagok pontos megjelenését kéri a vezetőség.

— A Wizo cluj-i csoportjának rendez szombati kulturelőadása helyett e héten a szűkebbkörű komité tart megbeszélést fontos adminisztratív ügyekben. A legközelebbi kulturdelután tehát a jövő héten, szombaton, január 19-én lesz, amelyen dr. Szónyi Géza fog előadást tartani.

Rádió műsor

Idő: középeuropai

SZOMBAT, JANUÁR 12. — Budapest 9.15: A Temesváry-Kerpely-Polgátrio hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása; 12: Déli harangszó, időjárásjelentés, hírek. 12.20: Szrammel-zene; 13: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés; 14.30: Hírek, élelmiszerárak; 16.45: Pontos időjelzés, időjárás és vízállásjelentés, hírek. 17.45: Gramofonhangverseny; 18.50: A Magyar Cserkész Szövetség előadása; 20: Részletek Puccini: Pillangó kisasszony című operájából; 21.40: Pontos időjelzés, hírek; 22: Rigó Jancsi és oigányzenekarának hangversenye. E hangverseny szünetjében cca. 22.30: Időjárás jelentés. — Bécs, 11: Délelőtti zene; 16: Délutáni hangverseny; 18: Kamarazene; 20.15: Carl Lafite: Die Stunde — zenés egyfelvonásos színműnek előadása. — 5: G. B. Daventry Experimentel; 15: Organhangverseny; 16: Zongora-sextett; 18.45: Challoner Heaton (basszus) hangversenye és könnyű zene; 22: Szimfonikus hangverseny; 22.20: Liszt: 12-ik magyar rapszodiája, zongorán játssza Margaret Ablethorpe; 22.30: Dalcé; 23.7: M. Ablethorpe zongorahangversenye. — Kö-nigsberg, 11.30: Gramofonhangverseny; 16.30: Délutáni hangverseny; 22: Táncczene. — Leipzig, 12: Gramofonhangverseny; 16.30: Délutáni hangverseny; 22.30: Táncczene. — Róma, 13: Trió-trió; 17.30: Délutáni hangverseny; 20.45: Egy opera közvetítése a Studióból. — Stuttgart 12.15 Gramofonzene; 15: Szokoztatózene; 16.35: Délutáni hangverseny; 20.15: Zenei kar hangverseny. — Toulouse, 12.45: Déli hangverseny; 13.20: Jazz-zene; 20.30: Offenbach Hoffmann Messé című komikus operájának közvetítése.

A fil
Hollyw
hogy Hol
zib város
zelenek va
ja. A log
orosz kol
Az oros
negyedébe
nak: Boy
heights-i
locat a
hez, ame
találják m
radalmi,
ges kísér
szemeket.
Megítgy
statiszta
ban, bund
na kezük
iyet egés
táncolás.
tek. Hoss
yros, zöl
káltak ki.
A tánc a
Pár per
tel közti
ujra a m
ütől meg
egy fiatal
dett. A h
nyerek ri
ezt a tánc
zopébe eg
tett fejfel
furcsa, bu
A rendé
körülkötél
szemmel
rendező
fények hu
colókra.
fénytől és
lemetet. M
— Tov
rendező
A fiatal
a fénytől
élektelen
gép. A lá
tíz volt.
szik a ke
tőlök ütém
pésedik. M
kal? Az é
meg benn
Hollywo
kat a mű
den művé
szerelethe
akik napo
krumplit,
nyeret és
kollőképer
A férfial
mindenáro
Vannak
soványak
közül Phil
Bille Dove
Pringe. És
szetesen
Bowis. Ez
soványság
ért nem é
ton torná
több trükk
dekát lea
szükségük.

A filmváros intimitásai

Hollywood, jan. hó. Mindenki tudja, hogy Hollywood a világ legnemzetközibb városa. Csaknem valamennyi nemzetnek van itt kisebb-nagyobb kolóniája. A legérdekesebb ezek között az orosz kolónia.

Az oroszok a város legszegényebb negyedében laknak, amelyet úgy hívnak: Boyle Heights. Ezek a Boyle Heights-i oroszok szállítják a couleur locale-t a tengernyi orosz tárgyú filmekhez, amely Hollywoodban készül. Itt találják meg a rendezők az orosz forradalmi, vagy nyomorfilmhez szükséges kísérteties arcokat, furcsa, lobogó szemeket, démoni vigyorokat.

Megfigyeltem egyszer egy ilyen orosz statisztacsoportot. Asztrachán sapkában, bundában üldögéltek a földön. Barna kezük a csizmájukat simogatta, amelyet egészen formátlaná tett a sok táncolás. A nők színes kendőkben ültek. Hosszu szoknyájuk alól viseletes, vörös, zöld, vagy kék bőrcipők káncáltak ki. Ezeket is a tánc taposta félre. A tánc a studióban, néhány centért.

Pár percig üldögéltek így, két felvétel közti szünetben. Aztán kezdődött újra a munka. Valaki huros hangszert ütött meg. A körbenülők közé leugrott egy fiatal kozák és vad táncba kezdett. A hangszer és az összeülő tanyerék ritmusa egyre vadabbá fokozta ezt a táncot. Aztán beugrott a kör közepébe egy fiatal lány is és hátravetett fejjel, égő szemmel adta át magát a furcsa, buja tánc hullámainak.

A rendező és a segédrendező ezalatt körülsétálta az oroszokat és szakértői szemmel vizsgálta a jelenetet. Majd a rendező odainta az operatőrt. Vakító fények hullanak a guggolókra és a táncolókra. Idegesen összerézzenek a fénytől és zavartan abbahagyják a jelenetet. Mintha szégyelnék magukat.

Tovább, tovább, — harsogja a rendező — folytatni a táncot!

A fiatal orosz egészen megzavarodik a fénytől és a felvételgéptől. Most már feleketlenül folytatja a táncot, mint egy gép. A lány, aki az előbb még csupa tűz volt, lankadtan, onttan hadonászik a karjával és lábával. A körben ülők ütemes tapsa szintén teljesen elgészesedik. Mi történt ezekkel az oroszokkal? Az éles fény érintésére, miért halt meg bennük az élet?

Hollywoodban lehet megtalálni azokat a művésznőket, akik a világ minden művésznőjével ellentétben — hízni szeretnének. Vannak itt művésznők, akik naponta tömegesen fogyasztják a krumplit, az olajbogyót, a tejfölt, a kenyert és a vaját és még sem tudnak köllésképen meghízni.

A férfiak közül Gary Coope szeretne mindenáron hízni.

Vannak természetesen intranszigiens soványak is. A legnevezetesebbek ezek közül Philips Hayer, Mae Mac Avoy, Bille Dove, Louise Fadenda és Eileen Prince. És hogy el ne felejtsem, természetesen Johann Crawford és Crala Bowis. Ezek valóságos fanatikusai a soványságnak. A világ minden kincséért nem ennének vajaskenyert. Folyton tornásznak és a legkészségszerűbb trükköket találják ki, hogy néhány dekát leadjanak. Peedig nincs is rá szükségük.

Hollywoodban van most egy új „beérkezett”. Ugy hívják: Mischa Auer.

Az apja, Leopold Auer, híres ember volt. Hegedűművész volt és ő tanította hegedülni Heifetzet, Elmant, Sinbalistot, Cecilia Ansent és a többieket. A fiatal Auernek nem volt sok érzéke a zenéhez, inkább a film érdekelt. Elindult Hollywoodba szerencsét próbálni.

Öt hónappal ezelőtt megérkezett Hollywoodba csupa reménnyel és lelkesedéssel. A meseország kapui azonban nem akartak megtárulni előtte. Nem tudta felkelteni a filmrendezők érdeklődését. Kezde elveszteni minden reményét, egyre szomorubb lett, pénz nélkül amelyik Menjou-filmbe játszottak apcáit. Végre nagynehezen elérte azt, hogy Adolphe Menjou egyik filmjében

kapott egy kis epizódszerepet. Ezzel a szereppel aztán egyszerre „kiugrott”. Két nappal a film bemutatása után már szerződést kapott — főszerepre. Az érdekes az, hogy egész sereg fiatal színész karrierje indult úgy meg, hogy valamelyik Menjou-filmbe játszottak apcáit. Ugy látszik, Menjou szerencsét hoz.

Hollywoodban a minap lehullott az első hó. Egy reggel hatatlanas fehér hóréteg fedett el egy nagy darab földterületet. A hóesésért egyébként Lubitsch Ernő, a híres rendező a felelős, mert természetesen csak mesterséges hóesésről lehet szó Hollywoodban. A hóra egy kis svájci faluhoz volt szükség, mert Lubitsch most olyan filmet ren-

dez, amely Svájcban játszódik le. Hollywoodban és környékén eddig nem ismerték a hó című természeti jelenséget. Most már láttak havat is ezen a tájon — és ez is a filmnek köszönhető.

Florence Vidor, Jascha Heifetz új hitvese legutóbb nyilatkozatot adott. Az interjú során kijelentette, hogy unja már, hogy állandóan „Hollywood legjobban öltözött nőjének” nevezik őt.

— Talán jobb volna, ha egyszerűen azt írnák rólam, hogy izlésesen öltözködöm — mondotta a művésznő. — Bosszantó, hogy állandóan azt hangsúlyozzák, hogy milyen remekül öltözködöm. Ugy hangzik ez, mintha semmi más jótulajdonságot nem látnának bennem.

Lengyelország elvben elfogadta az orosz szovjet ajánlatát a Kellogg-paktum kölcsönös életbeléptetésére

Varsó, január 11. A lengyel kormány tegnap adta át válaszáat a varsói szovjetkormány felkérésére, hogy a Kellogg-paktum kölcsönös életbeléptetését ajánlja még az összes érdekelt államok ratifikációja előtt. A válasz megütközését fejezi ki a szovjetkormány, hogy Lengyelország eddig nem tett meg mindent a békés megegyezések elérésére. Ezután kifejté, hogy a szovjet-

kormány ajánlatának alapos megvizsgálása után a lengyel kormány hajlandó az ajánlatot elvben elfogadni. A dolog gyakorlati kivitele azonban módosításokat kíván, mert Lengyelországnak ebben a kérdésben a Kellogg-paktum eredeti aláíró hatalmaival előbb érintkezésbe kell lépni. Különben is csak akkor fogadhatná el a szovjetkormány indítványát, ha ez hasonló indítvánnyal

fordulna az Oroszországgal határos összes többi államokhoz: Romániához, Észt, Lett és Finnországhoz is.

A lengyel kormány csodálkozik is azon, hogy Moszkva ezeknek az államoknak nem tett hasonló ajánlatot. Ezért végleges válasza megadása előtt türelmet kér, mert ezt a választ csak ezekkel az államokkal egyetértésben adhatja meg.

Egy egész vidék lakosságát megmérgezte az arzéntartalmu vörösbor

Páris, január 11. — Az utóbbi hónapokban sorozatos mérgezési megbetegedések fordultak elő Limoges város környékén. A megbetegedéseknek különös és súlyos tünetek voltak. Az ismeretlen körlegintés a fertőzőképesség köréből szedte áldozatát. Az ismeretlen betegség az idegrendszert támadta meg, a betegek véglegesen megmérgeződtek és majd minden esetben kisebb mértékű paralizis lépett fel. Az orvosok és a hatóságok heteken át teljesen tehetetlenek voltak a betegséggel szemben. Először azt gondolták, hogy valami ismeretlen járvány lépett fel a környéken, ahol néhány hét alatt körülbelül száz súlyos megbetegedés fordult elő. A hatóságok megvizsgálták a környéki falvak vizét, mert az volt a gyanú, hogy a járvány a romlott víz következtében lépett fel. A vizet azonban egészségesnek találta a bakteriologiai vizsgálat és ugyancsak nem tudták fedezni a kórokozó baktériumokat a falvakban levő péknyhelyek és malomok lisztkészletének vegyi vizsgálatánál sem.

A tömeges megbetegedések rejtélyét most végre sikerült megoldani. A hatóságok ugyanis tudomást szereztek arról, hogy még a múlt év nyarán egy Antonie Tournaud nevű borkereskedő száztizet hektoliter vörös bort adott el a környéken. Néhány hónap múlva a borkereskedő a környéki kocsmárosoknál és a vevőknél jelentkezett a bor vételárért és ekkor tudta meg, hogy a bor fogyasztói sorban megbetegedtek. A borkereskedő erre a hatósággal megvizsgálta az eladott vörösbor és ekkor kiderült, hogy a tömeges mérgezéseket a bor okozta. A borban ugyanis hirtelenként tizenöt milligramm arzént találtak és a mérgezett barnak tulajdonosok a sorozatos megbetegedéseket.

A natosági vizsgálat megállapította, hogy a borkereskedőt nem terheli felelősség és jóhiszeműsége azzal is bebizonyosodott, hogy ő maga és családja is fogyasztott a mérgezett borból és családtagjaival együtt ő is hasonló mérgezési tünetek között megbetegedett. A megbetegedések meglehetősen hosszú lefolyásúak és bár a bor még a múlt év nyarán

került forgalomba, az áldozatok közül még most is sokan vannak, akik nem nyerték vissza egészségüket. A maradék borkészletet természetesen lefoglalták és a hatóságok most azt nyomozzák, hogy az arzén tartalmu bor forgalombahozásáért terhel-e felelősség azokat a termelőket, akik a bort Tournaud borkereskedőnek eladták.

Az orosz emigráció új vezetőt keres

Páris, január 11. Az orosz emigráció körében, Nikolajevics nagyherceg halála következtében az alkalmas személy megválasztásáról tárgyalnak, aki az orosz emigráció vezetését átvenné. A választás Kutepov tábornokra fog valószínűleg esni, aki az 1918 és 1919. évi a bolsevikiek elleni merész akciói által ismertté tette magát. Cyrill nagyherceg akit az orosz emigráció monarchista

csoportha a cár törvényes utódjának tekint, ebből a szempontból nem jön tekintetbe, mert ez előtt a frakció előtt nem szimpátiikus. Azonkívül Cyrill és Nikolajevics Nikolaj nagyherceg között az utóbbi időben nézeteltérés keletkezett, amely olyan méreteket öltött, hogy Cyrill nagyherceg Nikolaj Nikolajevics temetésén sem vett részt.

A Fonciera Általános Biztosító Rt. Cluj

január hóban megtartott sorsolásán nyert:

50.457. sz. Schönhardt Emilné sz. Geiger Hermina urnő Simeria 20.000 leit.

JUZZ-E MÁR SZTOJKAI-ÁSVÁNYVIZET? A legjobb gyógy- és borviz. Kérje mindenütt. Cluj főterakat: **Bognár és Szántó Rt.**

Mi ujság Palesztinában?

Az új főkörményzó megkezdte működését. Sir John Chancellor, Palesztina új főkörményzója már hivatalbalelése első napjában felelt a kapcsolatokkal a palesztinai jövőről illetékes tényezővel, hogy pontos tájékozódást szerezzen az ország aktuális problémáiról. A napokban fog a hosszabb kihallgatáson Coltoner Kishi-t, a palesztinai kormányt vezető elnököt és vele az összes, az országépítést érdeklő kérdéseket megválaszolta. Aznap Ruthenberg mérnököt, Kunk és Meir országos főbírját is kihallgatáson fogadta. Hosszabb megbeszélést tartott a főkörményzó a Vaad Leumi végrehajtóbizottságával, amely alkalommal a Knesseth Jiszrael, továbbá a bevándorlás és a Szentfal kérdéseit vitatták meg. A főkörményzó hangsúlyozta, hogy a zsidók egységes szervezeteinek kiépítése nagyon kívánatos, továbbá rámutatott arra, hogy egy meginduló nagyobb kivándorlás részére meg kell teremteni a megfelelő előfeltételeket.

Tel-Avivi községi választások. A Zs. T. D. jelöltje szerint Tel-Aviv városának a vezetését január elsején választották meg, nagy érdeklődés mellett. A választáson a jogosultak 92 százaléka vett részt. Az új községelnök a választási eredmény alapján a következő összetételű öt képviselője a szervezett munkásságnak, négy egyszerű centrum-párti, két képviselője a lengyelországi zsidóknak, kettő a háztulajdonosok szövetségének, egy mizrahista és a kiskereskedők egy képviselője.

A Keren Hajjeszód bevételei november havában. A Keren Hajjeszód Jeruzsálemi főirodájához november havában az egyes országokból összesen 27.682 angol font folyt be, mintegy kétezer fonttal több, mint az előző év novemberében. Az október havi bevételekkel szemben különösen Németország, Románia, Anglia, Lengyelország és Franciaország átutalásai emelkedtek lényegesen.

A palesztinai írók és újságírók első konferenciája December hó 10-én tartották meg Jeruzsálemben, mintegy hetven palesztinai író és újságíró részvételével a palesztinai írók első konferenciáját. A konferencia elhatározta az író-és újságíró-szervezet megalakítását, amelynek díszelnöke Ch. N. Bialik lett. Az elnökség tagjai Berkovitz, Lachover, Dizontrak, Zemach, Drujanow, Rabbi Benjámin és Tschernovitz.

A palesztinai arabok parlament felállítását kéri. Az arab exekutiva Sir John Chancellornak a napokban egy memorandumot nyújtott át, amelyben élesen bírálják a palesztinai kormány működését és követelik egy, az ország lakosságát reprezentáló parlament felállítását.

Rapidbloc

expresszáru forgalomban korlátozatlan súlyban eszközünk szállításokat

személyvonattal

az egész ország területén.

25% fuvarvisszterítést

élehet előzetes megállapodás esetén, ha ebben a forgalomban közvetlenül is feladott küldeményt a RAPIDBLOC név alatt adja fel.

Érdeklődőnek részletesebb felvilágosításokat is nyújtunk.

Frații Deutsch

Nemzetközi Szállítási Vállalat
Cluj, Piata Unirii 26. sz.

Postai küldeményeknél
20% engedmény!

Enyhe büntetéssel sújtották a tordai cementgyár kolozsvári lerakatának öt fiatal fosztogatóját

(Cluj-Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától) A kolozsvári törvényszék Dunca tanácsa ma délelőtti tárgyalta a tordai cementgyár kolozsvári lerakata öt fiatal kolozsvári fosztogatójának büntetését. Az öt vádlott közül három kiskorúak, a negyedik Fülöp József huszonegy, az ötödik Belevári István pedig tizenkilenc éves.

A büntetéssel kapcsolatban orgazdaságot került a vádlottak padjára Király Mártoné is, aki a vádirat szerint a fiatal tolvajoktól átvette a lopott árut. Az öt fiatal bűnöző rendszeresen fosztogatta a cementgyár raktárát, ahonnan többek között 900 zsakot loptak el.

A vádlottak a bíróság előtt beismerő vallomást tettek és sirva hangoztatták,

hogyan yag éhség és nyomorúság indította őket arra, hogy elvigyék a raktárból zsakokat, amelyekről egyébként azt gondolták, hogy senkinek sem képezik a tulajdonát. Tiplea ügyész és dr. Muica ügyvéd védőbeszéde után a bíróság rövid tanácskozásra vonult vissza, majd Dunca elnök kihirdette az ítéletet, mely szerint a törvényszék A. M. 17 éves F. Gy. 17 éves és F. J. 18 éves kiskorúakat 15-15 napi fogházra, Fülöp Józsefet és Belevári Istvánt pedig négy hónapi fogházzal sújtotta, amelyből három hónapot kitöltőnek tekint. Az orgazdasággal vádolt Király Mártonét a törvényszék felmentette. Az ítéletben úgy az ügyész, mint a védő megajudgokták.

Pszichotechnikai vizsga a bécsi kereskedelmi akadémián

Milyen pályára lépünk?

Alig van fontosabb gyakorlati kérdés, mint annak jövevényre való helyes megítélése: milyen pályára alkalmas valaki?

Minden egyénben vannak olyan tulajdonságok, amelyek megkülönböztetik a másiktól. A természet — írja Castellar — hisz a munkamegosztás elvében és változatosan csoportosította az emberi hivatásokat. A tevékeny, cselekvő embert nem ruhazza fel a gondolkodó ember képességeivel s viszont a gondolkodót nem a tevékenyével. A gondolkodó szereti a magányt, a tevékeny a társaságot; az előbbi a lélek békéjét, az utóbbi a harcot; az első vaskos könyvekről álmodozik, a másik a szenvedélyekre szomjazik. Csakhogy éppen ez az, amit homály fed: ki a gondolkodó, ki a cselekvő?

A véletlenül bizott pályaválasztás az oka, hogy annyi értékei, a munkát szívén nem viselő ember teng pályáján. Ha valakinek hajlama van a festészetre, a vasutasságra, vagy tengerészetre, de daltonizmusban szenved, az előbbutóbb kiabrandul!

Komoly alapra, az ugynevezett kísérleti alapra Münstererg, Bineth, Lami terelték ezt a mindenkit érdeklő problémát, amely mint pszichotechnika lép a tudomány tárgyai közé.

Bécsben alkalom volt a Kereskedelmi Akadémia épületében meghallgatni Hackl mérnök ilyenmü előadását a pszichotechnikai kísérletekről. Annál is inkább érdekelt a dolog, mert éppen akkoriban jelent meg egy könyvem az Árusítás technikájáról s ebben foglalkozom az árusító szaktanfolyamok kérdésével. Hackl mérnök előadásában kitért az árusító tanfolyamokra való felvételt megelőző pszichotechnikai vizsgálatokra is. E vizsgálat sikere dönti el, hogy a jelöltet felveszik-e vagy sem.

A jelentkezők között olyanok is voltak, akiket a kíváncsiság vagy érdeklődés vezetett oda, mert hiszen Bécsben is sokan vannak, akik ezt az újabb tudományt csak hírből ismerik. Nem tudják, hogy a pszichotechnika a gyakorlati lélektan egyik ága, amely az

ember lelki és szellemi képességeit továbbá a testi ügyességét igyekeznek megállapítani.

A megítélésnél sokszor kézzelfogható esetek is állanak a rendelkezésünkre, például ha két szaladó ember elé egy kifeszített kötelet húznak, amit azok nem vesznek észre, egyszerre bukk fel mind a kettő. De már nem egyszerre állanak fel, egyik feltétlenül ügyetlenebb, lomhább. Ime, egy példa az ügyesség megítélésére.

A vizsga hét kérdése

Mielőtt az előadó munkájához fogott, kijelentette a hallgatóknak, hogy egymáshoz beszélniök, vagy egymás gyakorlatát megnézniök nem szabad. Ez csak elővigyázat volt, mert hisz a gyakorlatok végrehajtására szánt néhány perc alatt erre idő sem maradt. Hét esetet mutatott be az előadó. Vegyük egyenként őket.

1. Háromszor egymásután elmondott egy-egy összetett mondatot. Ezt emlékezetéből kellett leírniök a pályázóknak. Például: Az iroda a 3-ik emeleten egy északnyugaton levő nagy áruházban van.

A maga küldeménye, sajnos, rossz csomagolás miatt sérülten érkezett ide, kérem, gondoskodjék pótlásról.

A zalogházban a következő áruk kerültek árverésre: két zongora, öt ír-asztal, egy könyvszekrény, két szék és egy divány.

Ezek voltak az emlékezőtehetség megvizsgálására szolgáló példák.

2. Tizenkét mondat volt teljesen felcserélt szórenddel egy lapra felírva. Ebből egyenként négyet kijelölt az előadó. A jelölteknek a mondatot helyes szórendbe kellett foglalni. Például: Moment noch im letzten Auto das bremste Chauffeur der konnte gerettet werden das Kind. Megoldani így kellett: Noch im letzten Moment bremste der Chauffeur das Auto, so konnte das Kind gerettet werden.

3. Egy íven három oszlopban álltak különböző nagyságu számok, két három és négy számjegyek vegyest. A feladat az volt, meg kellett olvasni, hány

volt kétszámjegyü, három és négy számjegyü? Hány volt ezer és hány volt tízezer alatt? Ez a példa a pontosság, a józanság megismerésére való.

4. Kis papíron fűszerárak nevei voltak: az előadó egymásután megmondta a jelölt árúikkal árait, ezalatt papírt és ceruzát félre kellett tenni. Az számok elmondása után emlékezetből kellett leírni az árakat, arra kellett ügyelni, hogy a tea árát ne írja a só árához a vizsgálzó.

5. Nyomatott papírlapot kapnak hiánynos mondatokkal: a hiányzó mondatrészt a hallgatóknak kell megfelelő szavakkal pótolni. Például: Sokkal jobban bírják... mint a nyár melegét. A sas... Ez a feltaláló képességét jelöli.

6. Az előadó mérnök hat számot ír fel egymás mellé; ezek állandó számok, ezek alá megint számokat ír, de ezeket a megfejtés után letörli és ujakkal pótolja. Például:

2, 1, 4, 1, 3, 5,
1, 3, 2, 1, 2, 1,

A feladat az volt, hogy az egymás felé álló számokat meg kellett szorozni és az eredményt az előzőhöz hozzáadni. Itt az eredmény 25. Ez példa arra, hogyan kell gyorsan fejben szorozni és összeadni. A kereskedőnek erre van leg többször szüksége. Ez a kísérlet volt szinte a legnehezebb.

7. Ha a szomszéd szobában ketten beszélnek, de nem értünk a beszédből csak néhány elejtett szót, következtetni kell a beszélgetés egész tárgyára. Kiváltképpen fontos ez, ha idegen nyelvü vevő kerül az üzletbe, aki nem tudja magát összefüggően kifejezni, csak szavakat mond. Az ügyes kereskedőnek fel kell találnia magát, például ha 39-es számot hall, ez csak gálér vagy ing lehet, ha 7 és feles számot, ez csak keztüü, vagy harisnya. Három szót ír fel a táblára a vizsgáztató: ház, kő, út. Ebből mondatokat kellett alkotni. Ez kimutatta a jelölt értelmi fejlettségét, gondolkodása gyorsaságát.

A vizsga befejeztével az utolsó lapokra mindenki felírta a nevét, foglalkozását, anyanyelvét. Meg kellett okolnia, miért választotta pályáját és ha más szeretett volna lenni, miért nem lett az? Az előadó az előadás befejeztével magával vitte a lapokat és felkérte a hallgatókat, egy hétre rá sziveskedjenek megjelenni az eredmény kihirdetésére. Négy szemözt fogja tárgyalni az eseteket, mert egyesek gyengeségei nem a nyilvánosság számára valók. O. O.

Pártoljuk a hithü zsidó ipart!!

תקנה מאת עמיתך

A legjobb út az egyetértéshez!

A kellemes meglepetést keltő ajándék, melyre legjobban az Iclodi Iparos Jeschiva műasztalosságában készül

diszkazetták

gyönyörű szép mozaik berakásokkal, melyek minden alkalomra megfelelők, u. m.: Barmicvah, Schloachmunesz, névnapi, nászajándék stb. és emellett nagyon olcsók. Arjegyzékkel készséggel szolgál.

Atelierul de Tămplărie

Iclod, Jud. Someș

Postai küldeményeknél
20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Szinház

Szegény
A kolozsvári tője. Kár való éhmet választanihoz, mert hisz gató már előnyos szegény venni Persze, kor az a szeg hogy inkább mint elfogadja nált bundát, István, mint korszertü szim nyen van, — gató, — hogy kszert és egy kor azt inkább gény leányok pen hajlanak Zágon István kosan is igaz világotatást a ideális világt megkapja-e (a hogy ő is sze ségül), a bun konvencionáli gal. De ez vé lényeg mégis világotatás, férjhez mehet a kolozsvári előadásban h nek alkalma női erényeit nem volt oly hajló játéka, leány kövzet wegéreztetni. risztikus játé le ghumorát és Lantos Bé nyújtottak. H gazdát alakí Lajos humor a kis Csengei delkezik. A r kája volt.

A Mag Szombaton 9 (Tánase). Vasárnap 9 ó nase.)

A Magyar Szombat 3, 5 A leguja tatóbb, P Európa 30, 20 és Vasárnap dé Rafi, mi tine 15 és Vasárnap fel 8 órakor: tachon).

A szint A Nemzeti Szombat: E Vasárnap d. Vasárnap es

Tip Fact Gyomorf, V banalmak DACIA viz

Színház - Művészet

Szegény leányt nem lehet elvenni. A kolozsvári magyar színház bemutatója. Kár vala Zágón Istvának ezt a címet választania legújabb vigjátékához, mert hiszen minden színházlátogató már előre tudta, hogy azt a bizonyos szegény leányt mégis csak el lehet venni Persze, hogy el lehet venni, amikor az a szegény leány oly tisztességes hogy inkább feleség lesz belőle, semmint elfogadja a bankvezér által felkínált bundát, ruhát és ékszereket. Zágón István, mint korunk egyik rendkívül korszerű színpadi írója, azon a véleményen van, — mint legtöbb színházlátogató, — hogyha már a nőnek bundát, ékszert és egyebet kell vásárolni, akor azt inkább a férj izzadja ki. A szegény leányok tudvalevőleg különösképen hűlenek erre az idealizmusra, amit Zágón István színdarabja százszázalékosan is igazol. A szerző nem nyújt fel világosítást a darabban arról, hogy az ideális világfélfogásu Erzsike tényleg megkapja-e (ama nagy áldozata fejében, hogy ő is szegény emberhez megy feleségül), a bundát, az ékszert s azt, ami konvencionálisan vele jár a házassággal. De ez végre nem is fontos, mert a lényeg mégis célba ér: igazolva lesz a világigazság, hogy szegény leány is férjhez mehet. Zágón István vigjátékát a kolozsvári Magyar Színház tetszetős előadásban hozta ki. Petrőczy Alice-nek alkalma volt összes női sé színésznői erőit megcsillogtatni, ezuttal nem volt olyanmire klasszicizmusba hajló játéka, hogy a bájos szegényleány közvetlenségét nem tudta volna megéreztetni. Mészáros Béla karakterisztikus játékot adott, Mihályffy mele ghumorát csillogtatta, Balázs Samu és Lantos Béla pedig jó komédiatájaként nyújtottak. Hoykó Ferenc egy paraszt gazdát alakított rutinosan, míg Olasz Lajos humorával tünt ki. Feltűnt még a kis Csengeri Ica is, aki sok hájjal rendelkezik. A rendezés Imre Sándor munkája volt.

A Magyar Színház műsora:

Szombaton 9 órakor: Román előadás. (Tánase).

Vasárnap 9 órakor: Román előadás. (Tánase.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szombat 3, 5 és 7 órakor: A Potyautások. A legújabb, legkedvesebb, legkacagtalóbb, Palt és Patachon újdonság! Európa szenzációja! (Helyárak: 40, 30, 20 és 10 lej.)

Vasárnap délelőtt 11 órakor: Riff és Raff, mint tűzoltók. (Burleszk-matimé 15 és 10 lejes helyárakkal.)

Vasárnap fél 3, negyed 5 s háromnegyed 8 órakor: A Potyautások. (Pat és Patachon).

A színháziroda közleményei:

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat: Ember, aki a halált látta.

Vasárnap d. u.: Faust.

Vasárnap este: Főtítkár (vigjáték).

LITHYNIA Gyógyvíz
Faptamási ásványvíz
Gyomor-, vese-, hólyag-, epe- és csu-
bantalmak legjobb orvossága. Képvís let:
DACIA viztelítő-üzem, — Cluj, Calea
Regele Ferdinand

Közgazdaság

Hétfőn kezdődik a csendőrség nagy anyagszállítási árlejtése

Megírta már az Uj Kelet, hogy a csendőrhadtest 1929 évi anyagszükségletének beszerzésére nagy árlejtést írt ki. Az árlejtés január 14-ikén kezdődik és 25-ig tart.

A szállításra kiírt mennyiségek a következők: 41 ezer méter kakiszínű posztó, 22 ezer méter fekete posztó, 1200 méter paszpol-anyag, 30 ezer pár gyapjúharisnya, 10 ezer gyapjútrikó, 15 ezer pár gyapjúkesztyű, 5000 gyapjútakaró, 30 ezer kiló eszmatalp, 20 ezer kiló hasszél, 30 ezer pár talpbőr, 20 ezer pár bakkanes, 1000 pár eszma, 20 ezer pár eszmapatkó a hozzávaló szegekkel, 400 ezer káposcs és 200 ezer kapszli a bakkaneshoz, 500 kiló csiriz, 200 kiló fonal, 70 kiló erős fonal, 600 darab kantárszili, 1000 darab lókefe, 15 ezer ruhakefe, 15 ezer cipőkefe, 60 ezer fehéremügamitúra, 20 ezer méter blúzvaszon, 30 ezer

méter lenvaszon, 30 ezer méter kapca-vaszon, 50 ezer méter béjésvászon, 5000 méter törülközővaszon, 30 ezer zseb-keendő, 5000 párnahaj, 10 ezer párnahu-
zat, 15 ezer méter szalmaszákvászon, 15 ezer méter lepedővaszon, 60 ezer kraw-
válti, 50 ezer méter parasztvászon, 2 millió yard 50. sz. fehér cérna, ugyanannyi és ugyanolyan fekete, 500 ezer yard 10. számú fekete cérna, 5 millió yard kakis-
zínű 90-es cérna, 30 ezer méter fekete bőrfűző, 10 ezer méter fehér bőrfűző, 200 ezer nagy rézgomb, 60 ezer kis réz-
gomb, 50 ezer blúzkapocs, 20 ezer nad-
rágkapocs, 10 ezer nadrágcsatt, 100 kiló fire, 2000 esendőrbojt, 21800 pár külön-
féle rangjelzés, 3000 vaságy, 30 ezer kiló mangalszén és 5000 doboz bakkaneszir.
Az ajánlatokhoz 10 százalék bant-
pénzt kell deponálni.

A budapesti buzakrach csak átmeneti hatással volt az erdélyi gabonapiacra

Ismét szilárd a buza. Tengriben nincs ület. A lisztárak emelkedése várható

(Cluj-Kolozsvár, január 11. Az Uj Kelet tudósítójától.) A budapesti gabonapiacra bekövetkezett ismertes krach az erdélyi gabonapiacra is éreztette hatását. Az erdélyi besszmozgáom azonban csak átmeneti jellegű volt és mindössze három napig tartott, mert az intervenció vásárlások és a fedezések következtében az árak majdnem egészen visszaemelkedtek az eredeti nivóra. Ma már buzában határozottan szilárd irányzat mutatkozik, amely különösen a bánáti piacon jutott kifejezésre. Készáru alig kerül eladásra, a határidőüzletben pedig a buza tartott irányzat mellett, 715—720 lejt jegyez ab hánsági feladóállomások. A sokkal gyengébb minőségű mezősegi buza ára is 730—740 lejt körül mozog.

A tengeripiac változatlan. Ez a nemrég még favoriteikk alig érdekli a piacot, mert nincs rá elhelyezési lehetőség. A helyi szükségletet ugyanis a helyi termelés fedezi, viszont a szeszgyárak csak nagyon kis tételeket vesznek. Szakvélemények szerint rövid időn belül a tengeri árban nem is várható javulás. Több kísérlet történt a tengeri exportálására, de a romániai tengeri minősége nem bírja el az exportot és ár tekintetében sem konvenial a külföldi piacokon.
A lisztpiacra némi élénkség mutatkozik. Bánáti márkák 30:70-es beosztásban 10.00—10.20 lejt jegyeznek minőség és paritás szerint. Ezek az árak nem fejezik ki a meguagyobbodott kereslet által in-

dokoltta vált szilárdulást, mert a nyomasztó gazdasági krízis miatt az árak nem tudnak kialakulni. Mihelyt azonban a pénzüke valamennyire enyhülni fog, az árak emelkedésével lehet számolni, minthogy a készletek erősen fogytak. Korpában az üzlet változatlan. Az árak 450—500 lejt körül vannak, zsákkal együtt. Az export ebben a cikkben is szünetel.

Hét és félmilliárdnál nagyobb deficitet mutat az állam december 32-iki egyenlege. A pénzügyminisztérium által 1928 december 31-ikén lezárt költségvetési mérleg adatai szerint decemberben 2 milliárd 519 millió 679 ezer 910 lejt folyt be a kincstárhoz. Ehhez hozzászámítva a november 31-ig befolyt 23 milliárd 273 millió 47.005 lejt, az 1928 évi állami bevételek végösszege 30 milliárd 792 millió 727 ezer 825 lejt volt. A decemberi kiadások 2 milliárd 910 millió 58.522 lejt, az előző 11 hónapban a kiadások pedig 28 milliárd 150 millió, 520 ezer 182 lejt tetek ki, vagyis 1928-ban az állam kiadásainak végösszege 31 milliárd 60 millió, 508.704 lejt volt. A tényleges kiadások és bevételek között tehát 267 millió 830.879 lejt a deficit. De ha figyelembe vesszük hogy a költségvetési előirányzat a bevételi oldalon 38 milliárd 350 millió lejt volt, akkor a tényleges bevételeknél 7 milliárd 557 millió deficit mutatkozik.

Palesztinai legfinomabb fajborokat

— de olcsóbbakat is — eredeti üvegekben csomagolva, valamint a legszigorubb rituális szabályok szerint készített pászkát a palesztinai főrabbinátus Hech-serjével szállít eredeti egy kilogrammos csomagokban bármily kis mennyiséget: „Hamizrach“ palesztinai termékek és műipari cikkek behozatali irodája. Cluj, Strada Baron L. Pop No. 10. Kérjük a megrendelni óhajtokat, hogy megrendeléseiket minél előbb küldjék be, hogy a szállítás a kellő időben megtörténhessék.

Mottó: Erez Jisrael bora elhozza neked a Galutba a Karmel balsamos illatát. Erez Jisrael pászkája elhozza neked a Galutba az Émek zamátát és a széder szent estéjén ülelkezik lelked felszabadult testvéreiddel, akik az ország felszabadításának fenséges munkáját végzik. Így, csak így valósíthatta meg „a Zóman cherutenu“ — a szabadság ünnepe-
nek igazi megünneplését.

ez azonban esökkenni fog azokkal a bevételekkel, amelyeket 1929 első hat hónapjában fog az állam az 1928 évi budget javára inkasszálni.

Mottó:
Zongora vétel
bizalom dolga

Legnagyobb garancia erre az 58 év óta fennálló

Triska I. cég

cég kitűnő hírneve, mint egyetlen és legnagyobb szaküzlet Erdélyben. — Förster világmarika vezérképviselete.

Zongorák

kaphatók hosszabb részletfizetési feltétel mellett is. — Cluj, Strada Saguna 14. — Telefonszám 4-19.

APRÓHIRDETESEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lejt, vastagabb betűvel 10 lejt. Legkisebb apróhirdetés 5 lejt. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap óhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lejt, előfizetőknek 150 lejt.

Utazók! BERKOVICSNE

vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöld-u. Mérsékelt árak. Kitűnő házikonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját parókákat

készítményű bubi, transzformatio, poschtise parókákat. Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális, festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10**

K. M. Ponyva és katonai ügyintéző van, leszerelési igazolvány nálam, jöhetsz bátran azonnal. Szerencsédet Ne dobd el. 1507

Férfiszabó üzletbe szabás keresetű, ki már önállóan működött. Női kabátok készítésében gyakorlati bíró előnyben részesül. Betépes legkésőbb febr. 1-re. — Ugyanott férfit szabósegédek üzleti cnicctio szabóságban keresnek. Zsinóros munkás előnyben. Ajánlatok Goldberger F. Pál Jibou jud. Salaj kéretnek. 1508

Egyetemi hallgató nő zsidó urináznál ellátást nyerhet. Zongora, fürdőszoba. Petőfi-u. 3., l. 6. 1488

Gesucht wird für gemischter Warenhandlung, welche Samstag und Feiertage gesperrt wird, Kräftiger Lehrling, welcher der rumänischen und ungarischen Sprache in Wort und Schrift mächtig und gut rechnen kann zur sofortigen Aufnahme. Samba de los Comitats Fagaras Heinrich Ehrenwald. 1501

Figyelem!

Ajánok Erdély-szerte elismert (iszán kezelt és frissen olvasztott) **libasírt, libabőr és füstölt hús** 3 kg-tól feljebb, a **legolcsóbb** napi árak mellett. **Friedmann M., Oradea** Nagypiac-tér 11. sz.

Egy különbejáratu szoba butorral vagy anélkül azonnal kiadó. Gyógyfalvi-u. 27

Hirdessen az Uj Keletben

PARLAMENTI PÁRTOK

— A dolog egyszerű. Meg kell tisztítani tőlük a terepet.

Erre a semmitmondó megjegyzésre fejtéssel válaszolt. Majd folytatta:

— Zsidó sors! Nincs külső antiszemitizmusunk, de vannak belső bajaink.

— Látja, — mondom — a külső antiszemitizmus most alszik, de a zsidóság belső meghasonlása majd fölébreszti. Volt erre példa elég!

— Igaza van, ettől lehet tartani. A görögösítő zsidók raffinátnak választják meg propagandaszervezőiket és nem a spanyol zsargonlapokban hirdetik az asszimilációt, hanem a nagy görög lapokban helyezik el cikkeiket, hogy a politikusok figyelmét fölkeltse a problémára, amivel egyébként nem lehet itt közvéleményt csinálni. Mert a görögök az erőszakos áthasonulási akcióktól távolfartják magukat. Ők is diaszporás nép, az egész világon széjjel vannak szórva, mégis minden történeti változtatban megtartották származási kultúrájukat. Őket hidegen hagyja ez az ügy, de a politikusok, tudja, az egy más fejezet.

— Ugy van, a politikusok a voksok érdekében, az elvesztett népszerűségük visszaszerezéséért egészen hihetetlen dolgokra képesek. Ez így van mindenütt a világon!

— Egyelőre hiába erőlködnek. A legutóbbi szalonikii választások alkalmával jelöltet állítottak szembe velünk. Nem mondom, hogy egyetlen szavazatot sem kaptak, igenis összeszedték kétszázkilencven voksot, de nekünk a többi jelölttel szemben is ötezerrel több szavazatunk volt. Ebből arra kell követ kezdetnem, hogy mi ketten nemcsak a zsidókat képviseljük, hanem a Szalonikiben ma már többségben levő görögök érdekeit is. És arra törekszünk, hogy töröljék a legutóbbi választási rendszert, amely nekünk külön kijelölt bizonyos számú mandátumot. Az országban más nemzetiségek is laknak, de ezek számára ilyen politikai szervezet nem áll fenn. Zsidó programunk teljes épségben tartása mellett oda csatlakozunk, ahhoz a párthoz, amely progresszív tekintetében legközelebb áll hozzánk. Most, minthogy Veenizelosz programjában látjuk érdekeink védelmét, ott vagyunk az ő táborában. Ebben az országban a viszonyok ezt diktálják.

— Milyen most a kormány parlamenti erőviszonya?

— A kamara kétszáznyolcvanöt képviselője közül kétszázhuszonöt Venizelosz párthíve. Közöttük tizenhatan állnak a balszárnyon, öten Condilis generális vezetésével a jobbon. Kimondott antivenizeloszista lusz van, de ezek, azért jó köztársaságik. Körülbelül ugyanennyi monarchista ül a parlamentben, nem sok vizet zavarnak, minthogy most a hangulat sehogy sem kedvez az államforma körüli problémáknak. A többi képviselő apró partajuklatokban helyezkedett el, megbízóik speciális érdekei szerint.

— Ugy tudom, hogy a szenátus életbeléptetésével csökkenteni fogják a kamara mandátumok számát.

— A javaslat szerint kétszázötven képviselője lesz az országnak és százhusz szenátora. A zsidók számára egy szenatori képviselőt jut.

— Hogyan vannak itt az állampolgári dolgokkal? Sok itt a hontalan?

— Ez a probléma ismeretlen mifelénk. A zsidók, akik itt laktak, vagy ide optáltak, eo ipso görög állampolgárok. Ha idegen állampolgár kéri a fölvételét a görög köztársaság kötelékébe, kevés forrás után egy esztendő, vagy kettő alatt megszerezheti az itteni állampolgárságot. Héber tanítóknak, akiket Keleteurópából szerzöttünk, én szoktam közvetíteni az ilyen ügyeiket és mondhatom, hogy az illetékes hivatalok a legnagyobb előzékenységgel intézték el a kéréseket.

— Szeretnék valamit megtudni a chaluésképzésről és általában a zsidó ifiak produktivitasáról.

— Ez sem görögországi probléma. A kicserelés következtében rengeteg zsidó kisiparos áll munka nélkül és aki dolgozik, csökkenett igények mellett kénytelen munkaerejét áruba bocsátani. Amikor Szalonikiben százötvenezren laktak, akkor is tultermelés volt iparosokban, most pedig, hogy kétszázharminchatezren vannak — iparosnyomorral állunk szemben. Már harminc esztendeje, hogy Palesztinával ebben a vonatkozásban összeköttetésben vagyunk. De nemcsak iparosok, hanem földművelészetet tanult ifiak is kerültek ki fiataljaink sorából. Párisban, Tuniszban jártak mezőgazdasági kurzusokra, egyike-másika elment Palesztinába a kolóniákra, de a legtöbbje más pályán keresett elhelyezkedést. Az fajta chaluésképzés természetesen az általános helyzetet nem tudta befolyásolni.

Több interjúbeszélgetésünk nem volt egyinással. Azután már magándiskurzusainkat cserélgettük ki, ahogy azt elv barátok és mesterségbeliek szokták. De mielőtt elváltunk még volt egy fontos mondanivalója:

— Csak azt akarom még mondani magának, hogy hibát követtünk el abban a vasárnapi munkaszüneti ügyben. Ha nem lettünk volna olyan intranzigensek, akkor elérük volna, hogy kereskedőink és iparosaink néhány órát ma is nyitva tartatnának vasárnaponként. De mi ígéretekre és régi jogainkra hivatkozva következetesen maradtunk. Most lássa! Ki tudja, mikor kaphatjuk vissza egy kis töredékét régi jogainknak. Egedményeket kell tennünk, hiába. Némelykor bizony erre a politikára kell berendezkednünk. Így látom ezt a nagy zsidó politikában is. Isten önnel, drága kollégám!

— Isten áldja meg, kedves képviselőm. Lőssza habba Bójörusolajim.

— Nincs kizárva. Innen kétszer huszonnégy óra alatt az ember odaút. Voitan én több ízben már odaát.

Ugy mondják itt Palesztinára: odaát. Olcsón lehet eljutni egyszer-mászor teherszállító gőzösön is a Szentföld partjaira. Valamikor szerény igényű emberek is eljutottak.

Milyen kár, hogy ezek az emberek, ezek a szegények nem juthatnak el most tömegesen odaátra.

A Szintagma-téren legnagyobb a forgalom. Itt áll szélesen, méltóságos egyszerűségében a parlament, kicsiny magaslapon, hogy büszkén nézhesse lába

alatt a nagy zsongást. Vastag pálmák a tér egyik szárnyán, a másikon elegáns piniák. Mirtus folyóútarok ölelik a lámpavasakat, kissé odébb ödög az ember és rábukkan zsugáterez ablakok mellett Lysicrates egyszerű, vasráccsal körülzárt monumentumára, kecses ókori munka, négyszögletű talpazatán befalazott henger. Néhány finom korintusi oszlopa valamikor szabadon állott és nyilván azért támasztották meg fallal az oszlopközöket, hogy kupolája — magában is külön mestermű — ne ne nyomja, meg ne semmisítse a faragó alkotásnak ezt a drága termel-

vényét. A csúcson kurta kőfáklya, lobogó, széles kölánggal. Megint odébb elhanyagolt kert közepén, gázlámpákkal és napszámot ieszó emberekkel a tövében, megpillantom Hadrian diadalmát. Nem restaurálták, talán időnként fehérre pucolták roppant köveit. De megtépázva ellenség és esőzés által megcsontitva, felső oszlopdíszével, nem és egyszerű vonalaival bélyege a városnak. Mohón tovább kell menni, át az iven, mert odébb magára hagyott oszlopok állanak cserjék között, szomorú és mégis büszke egyedülvalóságban. Aztán romok. Egy lejtűn, nagy életet hirdető boldog korszak késő emlékei, oszlopsorok, seemmi élet körülöttük, csak az élestizű görög nap süt le rájuk, mint egykoron.

(Folvt. köv.)

INGYEN

KAPJA A MIKSZÁTH-díj nyertes regényét, ha nyomban megrendeli a

15 KÖTETES

„KIVALASZTOTTAK” sorozatot. — A sorozat a ma élő legnagyobb írók legújabb műveit foglalja magában és pedig:

G. HAUPTMANN: A démon

J. KESSEL: RONGYOS HERCEGEK

WASSERMANN: A Mauritius eset

(Két kötet)

SCHNITZLER: Teréz

MAURIC:
SORSOR

WERFEL: Az érettségi találkozó

CONRAD: Öregek és fiatalok — WALPOLE: Harmer John p. királysága

GIDE: Pásztorének — WELLS: Mr. Blettsworthy a Kannibálok szigetén

MEYRINCK: A nyugati ablak angyala

RNUT HÄMSUN: Csavargók

A 15-ik ingyen kötet a Mikszáth-díj nyertes regénye. Összesen kb.

4800 OLDAL

Csupa új regény, amely most kerül először a magyar olvasóközhöz, és valamennyi kitűnő fordításban, pompás kiállításban, finom, fehér, könnyű, kék vászonkötésben, aranynyomással. — Két könyv kötet béli ára 82 lej, kötet 122 lej, de aki a sorozatot az aiant szelvény felhasználásával nyomban megrendeli, kötetenként

fűzve 62 lej, vászonkötésben 88 lejért

azonkívül a sorozat tizenötödik kötetét **INGYEN** kapja, November végétől havonta két kötet jelenik meg. — Itt a kész rendelőlapi:

Töltsé ki gondosan, törölje amit nem kíván, úgy küldje be!

T. Libraria LEPAGE könyvkereskedés — Cluj-Kolozsvár

Megrendelem a „KIVALASZTOTTAK” regénysorozatát 15 kötetben. Havonta két kötetet veszek át, kötetjét fűzve 62 lej, kötet 88 lej kedvezményes árában. A 14 kötetre a 15-iket ingyen kapom. — Két könyv árát havonként előre beküldöm (portó 12 lej), havonta tessék utánvéttel küldeni (portó 20 lej). — Személyesen veszem át.

h — -én beküldtem lej

Név és foglalkozás: _____
Pontos cím: _____
U. K.